PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Weekly Newspaper in Canada. Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C, Box 1013, Toronto 8, Ontario, Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Savaitraštis

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa.

Nr. 796 PENKTADIENIS, SAUSIO (JANUARY) 10, 1947 TORONTO, ONTARIO METAI XVI

PARLAMENTO KOMISIJA RAGINA ATTLEE VALDŽIA ĮSTRAUKT ARMIJĄ IŠ GRAIKIJOS

Siūlo Jai Stovėti už Visų Partijų Valdžią

LONDON. — Parlamentinis komitetas, susidedąs iš keturių darbiečių, dviejų konservatų ir vieno liberalo, ragina Attlee valdžią ištraukti armiją iš Graikijos, remti sudarymą visų partijų valdžios su naujais rinkimais, ir garantuoti dabartines Graikijos sienas.

Minėtas komitetas išbuvo Graikijoj dvi savaites rugpiūčio mėnesį ir studijavo situaciją be jokių tarpininkų.

Panašų raportą komitetas įteikė Graikijos karaliui ir jo valdžiai.

Komitetas nurodo, kad netiesa, jog partizanai yra svetimšaliai. Galimas daiktas, sako komitetas, kad jie gauna padrąsinimą iš užsienio, bet būtų klaida manyti, kad jie yra pasėka užsieninio kurstymo. Kitaip sakant, jų kovos yra vidujinis graikų konfliktas.

Komitetas dar nurodo, kad dešiniųjų bandos niekad nestoja į kovą prieš komunistų grupes, o visuomet atsiduoda terorizavimui kaimų, kad išplėšti ką nors iš tų, kurie gali išsipirkti.

Tiesa, komitetas būtų patenkintas, kad būtų galima neįleisti į koalicinę valdžią pačių kairiųjų, bet jis nežino, ar galima būtų tai padaryti.

Bendrai to komiteto raportą paėmus, jo rekomendacija yra tokia: padėkim Graikijai pinigais, patarimais, o ne ginklais.

Dabartinė valdžia nepatenkinti net nekurie dešinieji. Iš Atėnų praneša, kad jaunesni dešinieji parlamento nariai sudarė naują partiją, kuri reikalauja tokios valdžios, kuri atstovautų žmones.

Sausio 1 dieną Anglijos valdžia nusavino anglies kasyklas. Čia matote lordą Hyndley, anglies tarybos pirmininką. Už kasyklas, žinoma, buvo užmokėta valdžios bonais, kurie savininkams neš 3 nuošimčius metinių palūkanų.

Britai Koncentruoja Palestinoj 100,000 Savo Kariuomenės

LONDON. — Valdžios šaltiniai praneša, kad britai koncentruoja Palestinoj 100,000 kariuomenės numalšinimui taip vadinamų sukilėlių prieš įstatymus.

Iš šių žinių darosi išvada kad arba tie sukilėliai yra daug galingesni, negu kad yra skelbiama, arba jie imami už pateisinimą armijos koncentracijos.

Tie patys šaltiniai teigia kad britų valdžia žada paskelbti viešai savo planus galutinam Palestinos klausimo išsprendimui. Bet tas planas turėsiąs būti užtvirtintas Jungtinių Tautų organizacijos.

Eina gandai, kad britai planuoją sudaryti autonomine žydų valstybę Palestinoj, taip britų dominiją, bet yra abejojama, ar žydai priims dominijos teises.

Rezignavo Barucho Atominė Komisija

WASHINGTON. — Rezignavo M. Baruch ir visa jo atominė komisija. Visa atominio klausimo problema atiduodama į Jungtinių Valstijų atstovo Saugumo Taryboj, Warren R. Austin, rankas.

Atrodo, kad Jungtinės Valstijos ieškos kokios nors išeities iš to krizio, į kurį įvedė Baruch su savo planu.

Nors atominė komisija užgyrė planą, bet SSRS ir Lenkijos atstovų susilaikymas nuo balsavimo rodo, kad pastarosios nepritaria jam.

SSRS nori, kad šį klausimą spręstų Saugumo Taryba, kaip ir visus kitus taikos palaikymo klausimus.

Baruch norėjo, kad atominė komisija būtų visagalė ant atominių reikalų ir be veto teisės didžiosioms jėgoms.

Taipgi rezignavo valstybės sekretorius Byrnes. Jo vieton paskirtas generolas Marshall.

BURMIEČIAI NORI NEPRIKLAUSOMYBĖS

LONDON. — Burmos delegatai, kurie čia atvyko dalyvavimui konferencijoj, reikalauja, kad britai duotų Burmai nepriklausomybę ne vėliau sausio 31.

Generolas Uaung San, Burmos Tarybos pirmininkas, kalbėdamas Kaikutoj, pareiškė, kad jis taipgi reikalaus, kad dabartinė taryba būtų paversta Burmos valdžia.

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Mokslų Akademijos Sesijoj: Akademikai diskusavo planus dėl naujų Akademijos institutų, penkmetinį planą dėl Agrikultūros Instituto ir kitus Mokslų Akademijos darbus.

Organizuojas Amerikos Pažangieji Demokratai

NEW YORK. — Čia įvyko pažangių demokratų suvažiavimas, kuriame dalyvavo 300 delegatų iš 21 valstijos. Suvažiavimas įsteigė naują organizaciją — Progresyviai Amerikos Piliečiai, sujungiant krūvon Nacionalį Piliečių Politinio Veikimo Komitetą su Nepriklausomuoju Pilietiniu Menininkų, Mokslininkų ir Profesionalų Komitetu.

Naujosios Progresyvių Amerikos Piliečių organizacijos pirmininkais išrinkti: profesorius Frank Kingdon ir garsusis skulptorius-tapytojas J. Davidson. Taipgi išrinkta 30 vicepirmininkų, į kurių tarpą įeina La Guardia, Philip Murray, A. F. Whitney, profesorius Harlow Shapley, vyskupas R. R. Wright ir kiti žymūs demokratai.

Progresyvių Amerikos Piliečių priimta platforma sako:

"Mes norime pažangiečių vienybės. Mes stengsimės sutelkti milijonus žmonių, kad jie per ištisus metus veiktų dėl visos šalies, valstijų ir savo vietų reikalų.

"Demokratų Partija praeityje kartotinai tarnavo pažangos idėjai, bet dabar jinai negražiai susitepus reakcinėmis dėmėmis.

"Jeigu Demokratų Partija išdavinės žmonių reikalus, ji mirs ir užsitarnaus mirtį. Mes, todėl, negalime atmesti galimybę steigti naują politinę partiją, kurios ištikimybe mūsų tikslams galima būtų pasitikėti".

Progresyviai Amerikos Piliečiai priėmė plačią programą reikalavimų darbininkams, farmeriams, bizniui, pilietinėms teisėms, gyvenamiems namams, sveikatai, apšvietai, jaunuoliams, veteranams ir taikai.

Tarptautiniais klausimais ši organizacija reikalauja ekonominių ir diplomatinių veiksmų prieš Ispanijos ir Argentinos fašistines valdžias; palengvinimo Europos benamiams, atidarymo Palestinos žydams pabėgėliams, sudarymo tarptautinės pašalpos organizacijos, paremtos žmoniškumo pagrindais; tautinio apvienyjimo Kinijos be svetimųjų spaudimo; palaikymo penkių didžiųjų jėgų vienybės; atominių bombų uždraudimo ir t.t.

Suvažiavimas nutarė sukelti $225,000 dėl politinio veikimo 1947 metais.

Beviną Kontroliuoja Konservatų Mašina

LONDON. — Amatų Unijų Kongreso delegacija, kuri lankėsi Jungtinėse Valstijose, sugrįžusi apkaltino Beviną ir jo bendrus, kurie dalyvavo Jungtinių Tautų asamblyje, kad jie veda žalingą politiką.

Jie nurodo, kad Beviną diriguoja užsieninio ofiso ekspertai, kurie yra konservatyviški ir atžagareiviški. Jie nurodinėją Beviui, ką jis turįs sakyti ir daryti.

Kanados Unijų Vadai Sako Reikia Laikytis Vienybės

OTTAWA. — Canadian Congress of Labor vadas A. R. Mosher ir Trades and Labor Congress of Canada vadas Percy R. Bengough savo sveikinimuose su naujais metais parciškia, kad Kanados darbininkai turi kovoti už vienybę ir taiką.

Jie nurodo, kad karo metu buvo pasiekta didžiausios produkcijos tik tai dėl to, kad visi kanadiečiai vienodai stengėsi. Visos kliūtys buvo prašalintos dėl gamybos pakėlimo.

Tokios pat pastangos iš darbininkų ir samdytojų pusės, sako jie, turėtų būti dedamos dėl išlaikymo gamybos ir gerovės taikos metu. Jeigu buvo galima duoti darbą visiems karo metu, nurodo jie, tai galima aprūpinti darbu ir dabar.

Atsakydami tiems, kurie kaltina darbininkus už streikus, jie nurodo, kad darbininkai nestreikuoja tik taip sau. Darbininkai nustoja dirbę tiktai tuomet, kada yra labai rimta priežastis. Jie streikuoja, kada jų pajamos negali padengti būtiniausių išlaidų.

"Kanada yra turtingas kraštas," sako Bengough, "ir gali suteikti gerą gyvenimą visiems."

"Nebuvo tokio pasiaukojimo, kuris būtų buvęs perdideliu karo metu," sako Mosher. "Tokio pat vieningo nusistatymo reikia šiandien, kad užtikrinti visiems darbus, kad panaikinti nedarbą, skurdą ir ligas".

STREIKUOJA 3,000 N. S. ŽUVININKŲ

HALIFAX. — Sustreikavo 3,000 gilių vandenų žuvininkų, kadangi samdytojai nenori sudaryti su jais kolektyvės sutarties.

Jeigu žuvininkų reikalavimai bus patenkinti, jie gaus apie $300 į metus daugiau, negu dabar.

Lethbridge Turės Pažangių Atstovų

LETHBRIDGE. — Laike miesto valdybos rinkinių buvo paskelbta, kad darbininkų kandidatas mokytojas E. S. Vaselenak ir valdžios asociacijos kandidatas T. R. Haig gavo po lygų skaičių balsų. Returning Officer P. L. Ferguson tuomet atidavė savo balsą už Haig ir paskelbė jį išrinktu.

Darbininkų Civic Labor Organizacija nesutiko ir pareikalavo, kad teismas perskaitytų balsus. Perskaičius pasirodė, kad Vaselenak gavo 1,224 balsus, o Haig 1,218 arba 6 balsais mažiau. Tada Vaselenak buvo paskelbtas išrinktu.

Civic Labor Organizacija išrinko tris atstovus. Civic Government Association neišrinko nei vieno.

Valdybą sudaro aštuoni aldermanai ir majoras. Be 3 pažangiečių yra vienas nepriguliningas aldermanas ir trys pernai rinkti valdžios asociacijos aldermanai ir majoras.

Sako Galima Pakelti Algas

NEW YORK. — Henry Wallace, buvęs komercijos sekretorius, o dabar New Republic laikraščio redaktorius, viešai išstojo už Nathano algų raportą, kuris sako, kad galima pakelti darbininkams algas iki 25 nuošimčių nepakėlus perkių kainų.

Jeigu algos būtų pakeltos, kaip nurodo Nathan raportas dėl CIO, tai industrialistų pelnai dar prilygtų 1929 metų pelnams, kada jie buvo geriausi Amerikos istorijoj. 1929 metai skaitomi pelningiausiais metais Jungtinėse Valstijose.

Henry Wallace, savo laiške ponui Lubinui, buvusiam darbo statistikos komisijonieriui, nurodo, kad komercijos departamento tyrinėjimai privedę prie tokių pat rezultatų, kaip ir Nathano raportas.

Jis, Henry Wallace, išstojo viešai už Nathano raportą po to, kai paskiido gandai, kad Wallace nesutinka su juo. Jis sako, kad netiesa, jog jis nesutinka su tuo raportu.

Dabartinė Jungtinių Valstijų žmonių perkamoji jėga esanti peržema, kad galėtų supirkti pagaminamas prekes, nurodo Wallace.

"Arba algos turi kilti," sako jis, "arba kainos pulti". Vieną ar antrą atlikus, pastebi jis, kapitalistų pelnas dar neatsiliks nuo 1929 metų pelno.

Bet ar industrialistai ir valdžia norės pripažinti šią tiesą? Naujas kongresas pirmoj vietoj susirūpines įstatymais, kurie suvaržytų unijas, darbininkų teises.

Nematė Pasaulio Per 39 Metus

SALFORD, Anglija. — Čia mirė 39 metų amžiaus vyras Henry Lamont Cooper, kuris per visą savo gyvenimą nebuvo išleistas iš virtuvės ir savo protu prilygo mažam vaikui.

Jo motina, Mrs. Cooper, neleido jo iš namų, nedavė progos matyti kitus žmones, penėjo kaip kūdikį ir kalbėjo kaip su kūdikiu.

Kada motina, sulaukusi 79 metų amžiaus, mirė ir paliko jį, jis nežinojo, ką daryti. Kada Wellfare žmonės atėjo, rado kampe susirietusį. Jis negalėjo pats valgyti ir apsirengti, reikėjo penėti su šaukštuku, kaip naujagimį.

Ligoninėj norėta jį atitaisyti, bet jis mirė iš širdgėlos. Visais atžvilgiais buvo normalus, iskyrus protą, kuris tiek teyėikė, kaip ir mažo vaiko.

Liaudies Balsas

VIENINTELIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS,
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS,
IŠEINA SYKĮ Į SAVAITĘ

Prenumeratos Kaina:
Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50.
Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75.
Atskira kopija 3 centai

LIAUDIES BALSAS
P. O. Station C., Box 1013, Toronto, Ontario, Canada.
ADMINISTRACIJOS KREIPKITĖS: 160 CLAREMONT ST., TORONTO.

Printed by Eveready Printers, Ltd., 73 Wellington St., Toronto.

TRUKDO SUGRĄŽINIMĄ IR VERKIA

Šiame Liaudies Balso numeryje skaitysite latvio inžinieriaus laišką. Iš jo aiškiai matosi, kad britų ir amerikiečių zonose yra varoma labai didelė propaganda prieš Sovietų Sąjungą tarp pabėgėlių. Tai propagandai ir propagandistams pritaria ir net padeda okupaciniai autoritetai. Tokiu būdu daugybė pabėgėlių, kurie kitais atsitikimais būtų sugrįžę namo senai, tebesibasto po Vokietiją ir sudaro problemą okupantams ir vietiniams žmonėms.

Jungtinių Tautų susirinkimuose daug kartų buvo dėjuota dėl pabėgėlių problemos. Tur būt tie atstovai nežinojo, kad jų pačių organai Vokietijoje trukdo net tiems, kurie būtų norėję grįžti.

Jeigu būtų leista Lietuvos, Latvijos, Estijos, Jugoslavijos ir kitų šalių atstovams aplankyti tas kempes, išaiškinti pabėgėliams tikrą situaciją ir jų padėtį, didesnė pusė grįžtų atgal į savo tėvynę ir prisidėtų prie kūrybinio darbo, prie atstatymo krašto.

Minėtas inžinierius, kaip iš jo laiško matyti, buvo apvilktas net nacių uniforma, tarnavo jų kariuomenėj, tačiau nieko jam neatsitiko. Pabėgėlių tarpe yra daug tokių, kurie buvo paimti į nacių armiją. Fašistai įbaugino juos, kad jiems bus blogai. Už tai jie ir bijo grįžti. Kiti, žinoma, mano patekti į Jungtines Valstijas ir negrįžta.

Fašistams, be abejonės, nesinori, kad juos paliktų vienus, be masių, kuriose jie gali slėptis. Jie už tai ir stenkiasi užkirsti kelią grįžimui tų, kuriems nėra jokio pavojaus grįžti. Tie atstovai, kurie rūpinasi pabėgėlių reikalais, pirmoj vietoj turėtų pasirūpinti, kad pabėgėlių kraštų atstovai galėtų išaiškinti jiems tikrą padėtį.

PAŽANGUS DEMOKRATAI BRUZDA

Jungtinėse Valstijose susitvėrė įtakinga politinė organizacija, kuri apima nemažą dalį Demokratų Partijos narių ir rėmėjų. Ji vadinasi — Progresyviai Amerikos Piliečiai. Su ja stovi tokie žymūs demokratai, kaip Henry Wallace, La Guardia ir Philip Murray. Ši organizacija gali būti pamatu naujai liberališkai partijai, kadangi Demokratų partija nusirito į dešinę ir visai iškrypo iš demokratinio kelio, kuriuo vedė velionis Rooseveltas.

Dabar dar ne daugelis amerikiečių pilnai numato šio judėjimo reikšmę. Bet jis gali labai trumpu laiku taip išaugti, kad daugelis nustebs. Kanada turi keletą pavyzdžių, kurie rodo, kas atsitinka, kai masės nustoja pasitikėjimo viena ar kita partija.

Anais metais, kada liberalai ir konservatai Kanadoje susikompramitavo masių akyse, vienais metais išaugo ir paėmė galią Albertos provincijoj Social Credit partija. Kiek vėliau panašiai iššlavė senas partijas iš Saskatchewan provincijos Cooperative Commonwealth Federacija (socialistai). Ši organizacija irgi atsirado tiktai krizio metu. Visą laiką ji buvo visai nereikšminga, bet staiga pakilo kaip ant mielių.

Liberalų Partija Kanadoje eina žemyn ir žemyn. Jos iškaščiais auga naujos partijos. To priežastis — atsilikimas nuo žmonijos progreso. Ji neina pirmyn taip sparčiai, kaip gyvenimas reikalauja. Tiesa, žmonės ne kažin kur nubėgo su Social Credit, bet tuo metu jiems buvo naujienybė, žadėjo daug reformų. Nelaimė tame, kad Social Credit viršūnė išsigimė ir virto reakcinė ir daug greičiau, negu kad kurios kitos kapitalistinės partijos.

Jeigu Progresyviai Amerikos Piliečiai nevirs siaurais demokratiniais partizanais, neatsirubežiuos nuo masių, ypač darbininkų judėjimo, įskaitant ir kairiuosius, tai jie galės suvaidinti labai svarbią rolę Amerikoje ir visame pasaulyje. Kaip Henry Wallace aną sykį sakė, progresyvė Amerika loštų nepaprastai svarbią rolę taikos palaikyme ir gerlaikio budavojime.

KINIJOS ŽMONĖS PRIEŠ AMERIKĄ

Kinijos studentų demonstracijos prieš amerikiečius Kinijoje aiškiai įrodo, kad Kinijos žmonėms nepatinka, jog amerikiečiai palaiko Čiangkaišeko karą prieš komunistus ir jų simpatikus. Virš 20,000 studentų dalyvavo tose demonstracijose ir reikalavo, kad amerikiečiai greičiau išsineštų iš Kinijos ir nustotų rėmę ginklais ir amunicija Čiangkaišeko jėgas.

Kinijos žmonių gerovė nepagerės, jeigu Čiangkaišekas ir sumuš komunistines armijas. Priešingai, reakcija dar labiau pakeltų galvą ir feodalizmas dar labiau suspaustų mases neturtingų valstiečių ir darbininkų. Kinijos žmonių gerovė glūdi demokratinėj Kinijoj, kuri gali būti įsteigta ne per Čiangkaišeko laimėjimą, o per susitarimą tarp nacionalistų ir komunistų ir kitų pažangių sluogsnių.

Reikia atminti, kad komunistų vadovybėje yra arti pusantro šimto milijonų gyventojų. Tose srityse įvestos plačios reformos. Žmonės valdosi per rinktus atstovus. Tuo tarpu Čiangkaišeko valdomoj Kinijoj žmonės nemato reformų, nemato demkratijos plėtimosi. Be to, komunistai vadovauja milijoninei armijai iš tokių kovotojų, kurie žino, už ką kovoja. Čiangkaišeko teritorijoj veikia šimtai tūkstančių partizanų, pritariančių naujai Kinijai.

Jeigu amerikiečiai nenorėtų Čiangkaišeko kruvinos pergalės, neremtų jo ginklais ir amunicija, bet verstų padaryti nuolaidas, susitarti su komunistais ir sudaryti koalicinę demokratinę valdžią, Kinija atsistotų ant naujų kojų ir tuojaus pradėtų naują gadynę. Studentai tą supranta. Supranta ir kiti Kinijos žmonės. Už tai jie ir šaukia: "Amerikiečiai, lauk iš Kinijos!"

Trečias iš kairės, pirmoj susugusių eilėj iš apačios, sėdi Vasyl Eleniuk, gyvenąs į šiaurvakarius nuo Edmontono, yra pirmas ukrainietis imigrantas Kanadoj. Jis atvyko Kanadon 1891 metais, 56 metai atgal. Jis turi tris sūnus, keturias dukteris, 47 anūkus ir anūkes ir 28 proanūkus ir proanūkes. Penktadienį, apvaikščiojant Kanados pilietybės įsteigimo dieną, jam buvo iškilmingai įteiktas pilietybės certifikatas Ottawoj.

Ką Kiti Rašo ar Sako

Kovos Indo-Kinijoj

Per ištisus amžius Indo-Kinija buvo Francūzijos kolonija. Francūzijos imperialistai valdė ją žiauriausiomis priemonėmis ir, tuo pačiu laiku, krovėsi sau lobius.

Tuoj po antro pasaulinio karo Indo-Kinijoj prasidėjo laisvės judėjimas. Pradėta kova už nepriklausomybę. Bet Francūzijos valdžia nei kalbėt nenorėjo apie Indo-Kinijos nepriklausomybę. Ji nei kalbėt nenorėjo net apie autonomijos suteikimą.

Antro pasaulinio karo metu ir po karo Indo-Kinijos vardas vis dažniau pradėjo mirguliuoti žiniose iš Azijos. Indo-Kinijoj užvirė aštresnės kovos prieš francūzų imperialistinį režimą.

Šių metų kovo mėnesį Paryžiaus valdžia pripažino Viet-Nam valdžią. Viet-Nam valdžiai buvo pavesta kontroliuoti žymią Indo-Kinijos dalį, bet toli gražu ne visą ją.

Tačiaus Viet-Nam valdžios pripažinimas buvo labiau teorinio pobudžio. Tikraisiais kontrolieriais kaip buvo taip ir pasiliko francūzai. Todėl kova už tikrą, o ne fiktyvę nepriklausomybę ne tik nesumažėjo, bet padidėjo.

Pereitą savaitę iš Indo-Kinijos gauta labai daug žinių. Visos jos kalba apie kovų paaštrėjimą ir apie ginkluotus susirėmimus beveik visose Indo-Kinijos dalyse.

Prieš pat Kalėdas Francūzijos valdžia pasiuntė Indo-Kinijon naują ginkluotų jėgų, jų tarpe ir užsienio legijono dalinių. Ten išskrido generolas Leclerc, vienas iš žymiausių strategų. Kariai gabenami lėktuvais ir laivais.

Francūzija rengiasi prie reguliario karo.

Jei Francūzijos valdžios priešakyje stovėtų komunistai su Viet-Nam respublika galima būtų gražiuoju susitarti. **Komunistai supranta, kad senoviniai, pagal britų kurpalio, suorganizuota Francūzijos imperija negali egzistuoti. Reikia griežtai ir galutinai išsižadėti imperialistinės politikos. Reikia daryti skubius ir griežtus kompromisus, einant prie to kas neišvengiama. Indo-Kini į ą reikia pavesti Viet-Nam kontrolei.**

Dešiniosios ir centrinės francūzų partijos dar vis svajoja apie senus gerus imperializmo laikus. Jos gyvena praeitimi. Jos mano, kad brutalės jėgos vartojimas užtikrins buvimą kolonialės sistemos. Premjeras Blumas, kaipo dešinųjų socialistų vadas, instiktyviai linksta prie tos archaiškos pasaulėžiūros.

Bet nauja tikrovė Azijos Kontinente pasireiškia tame, kad visos amžiais prislėgtos kolonialės tautos veržiasi į naują nepriklausomą gyvenimą.

Jokie tvenkiniai tos srauniios tekmės nepajėgs sulaikyti. — Vilnis.

Ką Reiškia Paliuosavimas Nacių ir Hitlerio Agentų?

Kalėdų šventės atnešė Amerikos piliečiams blogų žinių. Viena iš jų, kad Jungtinių Valstijų generolas J. T. McNarney, kuris yra vyriausias komandierius Amerikos okupuotoj Vokietijos dalyj, paliuosavo virš 800,000 "mažųjų nacių". Paliuosavo juos todėl, kad skaitoma, jog jie nebuvo labai turtingi prie Hitlerio režimo ir taip yra tik "maži nacai".

Jau nuo pirmiau buvo žinoma, kad mūsų komandierjai nepraveda nuoširdaus Vokietijos demokratizavimo, kad daugelyj vietų aukšti Hitlerio pareigūnai ir dabar yra valdžios vietose. Tair Berlyne pačių vokiečių darbo unijos reikalavo iš Amerikos komandos, kad pavarytų iš valdžios vietų 148 žymius hitlerininkus. Anglijos okupuotoj Vokietijos dalyj dar blogiau dalykai yra, nes ten dar apie 500,000 Hitlerio armijos laikomos karinėj tvarkoj. Matyti, kad po to, kai buvo padarytas Amerikos ir Anglijos zonų apvienijimas, tai dar mažiau bus dedama pastangų denazifikacijai.

Nereikia nei kalbėti, kad kiekvienas mūsų šalies darbininkas, kuris taip nuoširdžiai dirbo karo pergalei, pirko karo bonus, aukojo kraują, negali džiaugtis, išgirdęs tokią žinią.

Dar nei du metai neprabėgo nuo to, kaip hitlerinis žvėris buvo parblokštas, kai jau atranda "mažus nacius" ir jiems suteikia laisvę! Kaip jaučiasi milijonai mūsų jaunų vyrų, kurie kraują liejo už nacių sumušimą? Kaip jaučiasi tėvai, motinos, broliai, seserys, žmonos ir vaikai tų 400,000 Amerikos kareivių, kurie atidavė šioj kovoj savo gyvastį?

Kita žinia, tai, kad Justicijos departamentas įsakė paliuosuoti Hitlerio propagandistus, Amerikos piliečius, H. Burgman, M. E. Gillars ir Donald Day. Kada mūsų šalis dėjo visas pastangas nugalėjimui hitlerizmo, tai jie, būdami Vokietijoj, kasdien per radijo bangas niekino Ameriką, mūsų vadus ir gyrė Hitlerį. Mildred E. Gillars, pasivadinus "Axis Sally", per tris metus po tris kartus į dieną per radiją vedė nacių propagandą. Herbert Burgman nuo 1941 metų kalbėjo už nacius. Reakcinio dienraščio "Chicago Tribune" korespondentas Donald Day, kuris buvo Berlyne, kai ant mūsų šalies užpuolė Japonijos imperialistai ir Hitleris, jis prakeikė Rooseveltą ir kasdien kalbėjo už nacius!

Tada mūsų vyriausybė paskelbė, jog tuos šalies išdavikus teis. Po to, kaip naciai buvo nugalėti, tai šie Hitlerio propagandistai buvo areštuoti. Dabar juos jau paliuosavo su sąlyga, kad du kartus į savaitę jie praneš apie save žinias.

Ką reiškia "mažųjų nacių" paliuosavimas ir Hitlerio propagandistų padėjimas "ant pataisos"? Kodėl tai daroma belaukiant Keturių Didžiųjų konferencijos, kurioj bus sprendžiamas Vokietijos klausimas? — Laisvė.

Kaip Kompanijos Apeina Valdžią ir Kostiumerius

Karo metu buvo patirta, kad kompanijos, norėdamos sumažinti taksus, naudoja įvairius triksus savo pelno "sumažinimui". Bet iš tų visų triksų, kuriuos kompanijos išgalvoja, vienas išsiskiria daugeliu atžvilgių. Apie ji čia ir pakalbėsim.

Kaip žinia, Montreal Light, Heat and Power Consolidated trustas numatytas ekpropriacijai. Bet tarp Kvebeko valdžios ir trusto kilo ginčai dėl kainos, kurią turi valdžia sumokėti trustui už turtą. Valdžia, per savo komisiją surado, kad trustas perdaug nori.

Iš komisijos susektų faktų mes šiandien matome, kad trustas tarp 1901 ir 1928 metų padidino savo šėrų kapitalą nepadidindamas savo turto materialiai arba fizinėj. Dar daugiau, tyrinėjimas parodė, kad ir be to trusto turto vertė mažesnė, negu paduodama. Bendrai susidaro skirtumas ant $37,500,000. Fiktyviu būdu turtas pakeltas ant $42,500,000, o prie to, $15,000,000 turto atmetama, kaip nesančio.

Štai komisijos susekti faktai apie tą kompaniją:

1. Vertė fizinio turto kompanijos ir jos pagelbinių, Montreal Island Power Company ir Beauharnois Light, Heat and Power Company, yra mažesnė ant $30,000,000, negu kad yra išleista bonų. Kitais žodžiais, $30,000,000 neturi materialio padengimo.

2. Kompanijo yra ant rašto padidinusi savo kapitalą ant $42,500,000. Prie to, $15,000,000 vertės turto negali būti priimta kaip apčiuopiamas turtas.

3. Iki 1934 metų padarytos provizijos dėl apturėtų nuostolių padengimo, mašinų nusidevėjimo ir kitų reikalų siekė $17,000,000.

4. Nuo 1916 metų iki 1938 metų, buvo neišaiškintas plyšys ant $40,000,000 tarp kompanijos ir jos pagelbinių ūkro turto ir knygų.

5. Šėrininkai, įdėję $9,000,000 kapitalo, 1926 metais gavo $32,000,000 bonų. Atsiėmę tą sumą, jie dar palikotų šėrų ($9,000,000 vertės) savininkais. Prie to, jie gavo kasmet gerus dividendus.

6. Remiantis 1937-40 metų daviniais, montrealiečiai sumokėjo kompanijai po $5,000,000 daugiau kas met, negu kad reikėjo. Kitais žodžiais, kompanija paėmė iš kostiumerių po $5,000,000 kasmet daugiau, negu buvo leistina.

7. Kompanija reikalauja iš Kvebeko valdžios už savo turtą $129,500,000 daugiau, negu kad jos turtas vertas.

8. Tiktai maža dalis nusidevėjimo fondo sunaudota skolų atmokėjimui.

9. Laike 1944 ir 1945 metų, tai yra, nuo to laiko, kada buvo išleistas įsakymas ekspropriavimui kompanijos turto, Kvebeko Hydro Electric Komisija turi mokėti dvigubai palūkanų ant valdomo turto.

Tolimesni tyrinėjimai parodė, kad kompanija iš sudaryto nusidevėjimo ir nuostolių fondo iš $74,000,000 yra išmokėjusi tiktai $20,000,000 dėl padengimo nuostolių ir naujos mašinerijos pirkimo. Bet į šią sumą įeina $5,500,000, kurie buvo pridėti prie kapitalo. Tokiu būdu $54,000,000 liko nesunaudoti.

Iš to visko susidaro išvada, kad Montreal Light, Heat and Power Consolidated kompanija didino savo kapitalą, skolas, darė dirbtinus nuostolius ir plėšė nuo kostiumerių dideles kainas už gesą ir elektrą. Ir tas viskas buvo daroma dideliu niaštabu.

Reikia dar pridėti tą, kad minėta kompanija turėjo ypatingas privilegijas. Ji buvo skaitoma kaip visuomenės aptarnavimo įstaiga. Ji naudojosi monopolio galia. Bet tą viską ji išnaudojo visuomenės plėšimui ir pelnagrobystei.

Čia dar reikia pastebėti štai ką: kada kompanija padidina savo kapitalą fiktyviu būdu, ji apgauna valdžią taksų klausime. Juo didesnis kapitalas, tuo didesnes sumas kompanija gali sutaupyti šėrininkams. Paimkime pavyzdį, kuris aiškiau tą nušvies.

Sakykim, kad kompanijos įdėtas kapitalas siekia 20,000,000 dolerių. Jeigu jis duoda pelno 5 nuošimčius, susidaro $1,000,000. Bet jeigu kompanija padidina savo kapitalą fiktyviu būdu iki 30,000,000 dolerių, tai $1,000,000 pelno bus jau tiktai 3.33 nuoš. Šiuo būdu labai lengva panaikinti viršpelnį, už kurį iki šių metų reikėjo mokėti didelius taksus. Pelną galima taip sumažinti, kad taksai būtų visai maži.

Štai jums laisvas užsiėmimas, kurio "vyriausias susirūpinimas yra visuomenė", kaip anuo metu vienas didelis industrialistas pareiškė.

J.

Pastabos

Jungtinių Valstijų valdžios šaltiniai davė pasauliui žinoti, kad jie ketina pasisavinti mažiausiai trečdalį pietinio ašigalio teritorijos, kurios priskaitoma iki 6,000,000 ketvirtainių mylių.

Jeigu pasirodys, kad tenai yra atominės medžiagos, tai amerikiečiai veikiausiai panorės ir visą teritoriją pasigriebti.

Tur būt neilgai trukus bus pradėta ir mėnulio dalyba.

—o—

Jungtinių Valstijų valdonai tikėjosi išgązdinti visus su atominėmis bombomis, bet išėjo kaip tik atbulai.

Dabar jie bijo visų ir nežino, ką daryti, kad užbėgti kelią kitiems prie tokių bombų.

Jie norėtų tokios organizacijos, kuri galėtų lakstyti po padanges ir tam tikrais aparatais šniukštinėti, ieškoti, ar tiktai kas nors nedirba atominės energijos.

—o—

Bet neatrodo, kad amerikiečiai gaus tokį monopolį.

Tautos nori uždrausti atominių bombų gamybą kartu su kitais masinio žudymo pabūklais.

Jos žino, kad jeigu nebus galima sumažinti ginklavimą, aprubežiuoti armijas, tai nebus galima ir atominių bombų sukontrioliuoti.

Jeigu bus taika, tai bombų nereiks. Jeigu nebus taikos, kontrolė nieko nereikš.

—o—

Vieningumas, susitarimas yra reikalingas ir atominių bombų klausimu.

Daleiskime, kad tam tikra komisija nubalsuoja važinėti po kurią nors šalį, ieškant atominių fabrikų, o ta šalis, mėtydama sau pavojų, nesileidžia. Kas tuomet bus?

Tuomet arba viską reiks numesti, arba eiti į karą su ta šalimi.

—o—

Anglijoj su naujais metais perimtos valdžios žinion visos anglies kasyklos.

Už jas, žinoma, valdžia sumokėjo $650,000,000. Savininkai nei kiek nesiskundžia.

Jie galės įdėti tuos pinigus geresnin biznin.

—o—

Mainieriai, eidami į darbą valdiškose kasyklose, dainavę dainas ir kitaip džiūgavę.

Kūro ministeris Šinvel, maršuodamas kartu su anglakašiais, užtraukė:

"Štai kaip mes vedame savo revoliucijas — ir tiktai pradžia daugelio kitų revoliucijų — be kraujo, be prievartos, su paprastu jausmu, paremtu aut balsų, paduotų laike visuotinų rinkimų".

Durhamo vyskupas P. Williams atlaikė iškilmingas pamaldas.

—o—

Nežiūrint to, kad Anglijoj vyksta tokios iškilmingos revoliucijos, spauda skelbia, kad kas penktas anglas norėtų emigruoti į Kanadą ar Jungtines Valstijas.

Žmonės žino, kad valdžia pinigų negaus iš žemės. Reikės surinkti taksais ir kitais būdais.

Valdymas įmonių mažai ką reiškia, jeigu reiks visą prakaitą atiduoti tiems, kurie išsirinko iš kasyklų dešimteriopai.

Valdžiai reiks įdėti dar šimtus milijonų į mainas, nes jos labai apleistos.

—o—

Sakoma, kad savininkai nenorėjo nieko gera įrengti, nes nenumatė iš to pelno.

Rasi jie džiaugiasi, kad valdžia paliuosavo juos nuo tos bėdos.

J. Y.

Lietuvos Ekonomikos Vystymosi Keliai

Motiejus Šumauskas
Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininko Pavad.
ir Valstybinės Planavimo Komisijos Pirmininkas

Buržuazinės Lietuvos Ekonomika

Buržuazinės Lietuvos metu jos ekonomika savo esme buvo priklausoma nuo žemės ūkio būklės. Žemės ūkio vystymosi keliai buvo nepastovūs, vingiuoti. Vietinė rinka buvo per maža ir negalėjo sunaudoti žemės ūkio produktų, žemės ūkis buvo priverstas orientuotis į eksportą ir buvo visiškoje stambių kapitalistinių pardavimo rinkų priklausomybėje. Kapitalistinių šalių ekonominiai krizėi labai skaudžiai pavcikdavo Lietuvos ekonomiką. Lietuvos valstiečiui tekdavo persijungti vieno ar kito žemės ūkio produkto gamybai— lašininių kiaulių, b e k o n o, paukščių ir kiaušinių ir t.p. — atsižvelgiant į pasikeitusią konjuktūrą kapitalistinėse rinkose. Šio išvadoje įvairios žemės ūkio šakos vystosi ne darniai, vyravo vienašališkas atsitiktinas vieno ar kito produkto gamybos vystymosi augimas, vienos kurios nors šakos sukleštėjimas greitai iššaukdavo pardavimo krizes ir gamybos sumažėjimą.

Lietuviškas kaimas buvo priverstas savo produktus pardavinėti žemiau savikainors ir kentė didžiasius ekonominius sunkumus. Tai atsilieptdavo visų pirma į plačiausias darbo valstiečių mases. Darbo valstiečiai pagrimzdo skolose ir tūkstančiai valstiečių ūkių buvo parduodami iš varžytinių. Kaime vyravo nuolatinis nedarbas, net pačiame darbymetyje kaimas negalėjo panaudoti visą esamą darbo jėgą. Dešimtys tūkstančių žmonių kasmet išvažiuodavo į Rytų Prūsiją ir Lenkiją, kur dirbdavo sezoninį darbą. Šimtai tūkstančių Lietuvos valstiečių buvo priversti duonos kąsnio ieškoti emigracijoje, už vandenyno.

Buržuazinės Lietuvos sąlygose pramonė ne tik negalėjo toliau vystytis, bet visa eilė jos šakų degradavo palyginus su 1914 metais. Tokiu būdu metalą apdirbamoji pramonė net ir 1940 metais negalėjo pasiekti 1913 metų lygio. Stambios gamyklos, kurias pastatė kadaise vokiškieji kapitalistai besitikėdami išnaudoti Rusijos rinkus, buržuazinės Lietuvos sąlygose nustoję pardavimo rinkas, pavirto smulkiais kombinatais. Tiesa, buvo pastatyta keletas tekstilės fabrikų, bet jie neįstengė patenkinti pareikalavimo ir kraštas turėjo tenkintis importu. Netgi kojinių dirbiniai buvo gaminami nepakankame kiekyje. Svarbiausioji respublikos techninė kultūra "lietuviškas baltas auksas" — linai — nebuvo pramonėje įsavinama. Pirminio linų apdirbimo fabrikai buvo techniškai atsilikę, pusiau amatininkiško pobūdžio įmonės ir pagrinde gamino tik žemos rūšies produkciją, kuri buvo išvežama į Vokietiją, Anglija ir kitas šalis. Lietuvoje iš viso buvo tik 3 linų audimo įmonės, kurios apdirbdavo ne daugiau 10-12 procentų visų gaunamų linų. Likusieji linai buvo išvežami beveik neapdirbtam pavidale. Užsienyje jie buvo pardavinėjami labai žemomis kainomis ir dalinai buvo atgal į Lietuvą atvežami jau išdirbtų dirbinių pavidale ir buvo pardavinėjami labai aukštomis kainomis.

Per visą "nepriklausomos" Lietuvos gyvavimo laikotarpį iš viso buvo pastatytos dvi stambios elektro stotys, bet jos buvo pastatytos užsienio kapitalo lėšomis. Tuo tarpu per ilgus metus buvo kalbama, buvo rašomi straipsniai, kad būtinai reikia išnaudoti respublikos hydroenergetikos resursus, bet buržuazinės Lietuvos sąlygose tai pasiliko vien tik svajone. Nebuvo įsavinami taip pat krašto kuro resursai. Mūsų respublika labai turtinga durpėmis, ištirtų jau durpių atsargos sudaro daugiau kaip vieną milijardą tonų. Bet durpės buvo išgaunamos mažam kiekyje ir primityviu būdu. Apskaitant kaliorijiniais durpių išgavimais sudarė tik trečdalį atvežamos akmens anglies.

Statybinių medžiagų gamyklos buvo labai mažos su labai atsilikusiu įrengimu. Cementas, nors respublikoje buvo labai dideli žaliavos telkiniai, respublikoje nebuvo gaminamas, o buvo atvežamas iš užsienio. Net kalkės dalinai buvo importuojamos. Net ir mėsos bei pieno ir maisto pramonė, kuri buvo taip sakant "klestanti", pradedant 1933-35 metais atsidūrė klampynėje. Ji negalėjo toliau vystytis, vidinės rinkos pareikalavimas buvo labai mažas, nes gyventojų pirkimo galia buvo labai žema. Ji neturėjo tiek kapitalų, kad galėtų konkuruoti eksporto rinkose. Net įžymūs buržuazinės Lietuvos ekonomistai buvo priversti pripažinti, kad šios pramonės šakos neturi vystymosi perspektyvų.

Kokį Palikimą Gavo Tarybų Lietuva?

Kada 1940 metais buvo nuversta fašistinė valdžia ir liaudies vyriausybė pravedė stambiosios pramonės nacionalizavimą, tai pasirodė, kad eilė įmonių ir gamyklų jau per daugelį metų nustojo dirbę, o daugelis visai nebuvo paleista į darbą po pirmojo pasaulinio karo. Tokiu būdu nedirbo žinoma odos gamykla Šiauliuose (buvusi Nuroko), labai silpnai dirbo metalą apdirbamosios gamyklos "Metalas" ir "Pergalė" Kaune. Sviesto gamyklos dirbo tik 20-30 nuošimčių savo pajėgumo; Jonavos degtukų fabrikas, kuris buvo švedų koncerno nuosavybėje, pradedant 1928 m. nedirbo, o vartotojas buvo priverstas pirkti degtukų labai aukšta kaina.

Dar blogesnė padėtis buvo Vilniaus srityje, kur pradedant 1919 metų iki 1940 metų šeimininkavo ponų Lenkija. Čia beveik visos stambesnės įmonės buvo užkonservuotos ir pama ž u griuvo laikui bėgant.

Kada Lietuvoje buvo paskelbta tarybų valdžia, tai krašto gamybinių jėgų vystymuisi atsivėrė tokios perspektyvos, apie kurias anksčiau ir svajoti negalima buvo. Keletos mėnesių laike darban buvo paleistos beveik visos užkonservuotos įmonės — apie 50 fabrikų ir cechų — dauguma gi respublikos įmonių pradėjo dirbti dviem ir trim pamainom. Buvo paleistas į darbą Jonavos degtukų fabrikas, Vilniaus odos gamyklos ir popieriaus fabrikas Vilniaus apskrityje. Buvo pradėta audringa naujų pramonės objektų statyba, gyvenamųjų namų ir komunalinių įmonių statyba. 1941 metais Tarybų Lietuvoje ne tik buvo likviduotas nedarbas, bet jau buvo jaučiama darbo jėgų stoka.

1941 metų pradžioje buvo priimtas respublikos industrializavimo nutarimas, kuriuo buvo numatyta pilnai išnaudoti krašto gamtos turtus, visokeriopai išvystyti jo gamybines jėgas ir tokiu būdu žymiai pakelti gyventojų gerbūvį. Tuojau buvo pradėtas šito nutarimo įgyvendinimas. Tai, žinoma, buvo galima dėl to, kad Lietuva, įstojusi į tarybinių tautų šeimą, galėjo išnaudoti visos Tarybų Sąjungos materialę bazę.

(Bus daugiau)

Jungtinių Valstijų atstovas Bernard Baruch nori įtikinti Sovietų Sąjungos atstovą Andrei Gromyko, kad jo planas dėl atominių bombų kontrolės turi būti priimtas, jeigu norima, kad Jungtinės Valstijos dalyvautų Jungtinėse Tautose. Gromyko nori, kad nusiginklavimas būtų pirma išspręstas. Baruch rezignavo.

Kvietimas į Suvažiavimą

Draugai ir Draugės:

Ilgai mūsų Draugija neturėjo suvažiavimo. Yra būtinas reikalas aptarti ir padaryti planus, kaip sekmingiau auklėti Draugiją ir atlikti kitus darbus.

Centro Komitetas nutarė šaukti Draugijos Suvažiavimą šeštadienį, kovo 29 dieną, 280 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Prašome visas kuopas dalyvauti. Kiekviena kuopa gali rinkti vieną delegatą nuo kuopos ir po vieną nuo kiekvieno 25 narių skaičiaus arba to skaičiaus didžiumos. Pavyzdžiui: kuopa iš 43 narių gali siųsti 3 delegatus.

Pirm Draugijos suvažiavimo, tai yra, penktadienį, 28 d. kovo, toj pat vietoj įvyks ALDLD Moterų ir įvairių moterų kliubų suvažiavimas. Po mūsų Draugijos suvažiavimo, sekmadieni, kovo 30 dieną, Brooklyne įvyks Amerikos Demokratinių Lietuvių Trečias Suvažiavimas. Reiškia, bus trys suvažiavimai į tris dienas. Mūsų Draugijos kuopų pareiga rūpintis, kad jie visi būtų sekmingi. Kur turite veiklių moterų, tai išrinkite jas delegatėmis, kad jos galėtų ir Moterų Suvažiavime dalyvauti.

Delegatų lėšas padengia pačios kuopos. Sukelkite pinigų tam reikalui parengimais ir aukomis. Iš tolimų kolonijų gali kelios kuopos arba apskričiai bendrai prisiųsti savo delegatus. Sudarykite važiavimą mašinomis ir kur galima busais, kad būtų pigiau.

Centro Komitetas prašo kuopų valdybų šaukti plačius narių susirinkimus, aptarti Draugijos reikalus ir duoti suvažiavimui sumanymų. Kviečiame diskusuoti Draugijos reikalus susirinkimuose ir spaudoj.

Centro Komitetas ragina visas kuopas ir apskritis ruošti prelekcijas, paskaitas, prakalbas ir kitokius parengimus, pradedant su sausio mėnesiu ir tęsiant iki suvažiavimo. Minėkime 400 metų pirmosios lietuvių spausdintos knygos sukaktį. Stiprinkime mūs Draugiją!

Centro Komitetas prašo visų kuopų ir narių sukelti pinigų į knygų leidimo fondą: aukokite parengimų pelną, paaukokite iš kuopų iždų ir nariai prisidėkite su savo auka! Viskas žymiai pabrango, o mūsų narinė duoklė yra ta pati.

Centro Komitetas kviečia aptarti knygų leidimo programą. Šviesos grinį, narių duoklių klausimą, pavyzdžiui: ar nereikėtų šeimynų narių duoklę pakelti nuo 10 c. iki 25 centų į metus?

Centro Komitetas siūlo sekamą suvažiavimo dienotvarkę:

1. Suvažiavimo atidarymas, pirmininko ir komisijų rinkimas.

2. Centro Komiteto raportas ir diskusijos.

3. Draugijos organizaciniai reikalai.

4. Kuopų ir narių veikla.

5. Knygų leidimo programa ir Šviesos reikalai.

6. Įnešimai, sumanymai ir rezoliucijos.

Kaip tik išrinkite delegatus, tai praneškite jų vardus, kad žinotume kiek bus delegatų ir galėtume juos aprūpinti nakvynėmis.

ALDLD Centro Komitetas:

A. BIMBA, pirmininkas

D. M. ŠOLOMSKAS, sekretorius

EVA MIZARAITĖ, iždininkė

S. SASNA

V. TAURAS

DR. J. J. KAŠKIAUČIUS

JURGIS KURAITIS.

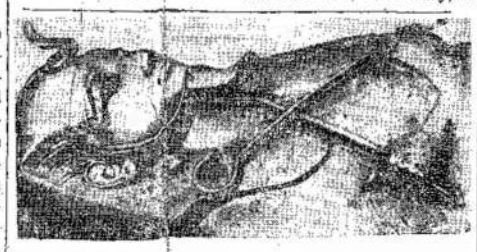

Egipte surado 5,000 senumo kapą, kuriame buvo palaidota karalienė Merneith, valdžiusi Egipto dinastiją 5,000 metų atgal. Kape rasta įrodymų, kad su ja buvo palaidota 23 tarnai, kurie matomai buvo nunuodyti. Sakoma, kad jie buvo palaidoti tam, kad karalienė turėtų tarnų "aname gyvenime". Kapas yra 66 pėdų ilgio.

Liaudies Balso Vajus Gana Gražiai Įpusėjo

Montrealietės Vajininkės Smarkiai Vejasi Torontietes

Liaudies Balso vajininkų pasiaukavimas ir darbštumas suteikė ir suteikia džiuginančius rezultatus. J e i reiktų trumpai aptarti vajaus eigą, tai reiktų sakyti: "Vajus eina sulyg plano".

Laike pirmųjų vajaus savaičių, vajininkai daugiau koncentravo savo jėgas ant atnaujinimo prenumeratų, bet tą gerai įpusėjus, dabar karte su atnaujintais daugiau priduodama ir naujų skaitytojų. Tam pavyzdys yra drg. Z. Jakavičienė. Ji pradedant vajų sakė kažin ar pavyks jai gauti bent porą naujų skaitytojų, bet lig šiol jau pridavė septynis naujus skaitytojus ir atsistojo pirmaja vajininke su naujais skaitytojais. Atnaujin i m e prenumeratų ugi šiol geriausiai pasidarbavo drg. R. Antanavičienė. Ji pasiruoju laiku ir su naujų skaitytojų gavimu pradėjo žengti pirmyn.

Jei imti atskirai lietuvių kolonijas, tai drg. su torontiečiai su drg. A. Brazdžiu priešakyje yra geriausi: pasidarbavę naujų skaitytojų gavime. Jie yra prisiuntę penkis naujus skaitytojus. Torontiečiai ir gerokai paįvirę pirmyn su atnaujinimu prenumeratų, bet su naujų skaitytojų gavimu kiek atsilikę.

Lenktynės tarpe vajininkų yra pavyzdingos. Šią savaitę vajininkų priešakyje atsistojo drg. Z. Jakavičienė, torontietė. Kaip ilgai jai teks išsilaikyti pirmoje vietoje, tą gali atsakyti drg. K. Antanavičienė, torontietė, T. Taruškienė, verdunietė ar E. Juškevičaitė, montrealietė. Taipgi gali iškirsti visoms staigmenas ir amerikietės vajininkės, ypatingai čikagietė P. Malinauskienė ar aubumietė A. Apšegienė.

Hamiltonietės vajininkės garbingai atliko savo pareigą, kas liečia gavimą naujų skaitytojų ir atnaujinimą senų. Jo dabar darbuojasi aukų rinkime. Žinoma, neužmiršta ir naujų skaitytojų ieškojimą.

Winnipegiečiai ir jau pirmą šūvį iššovė. Drg. M. Motuza prisiuntė kelis atnaujintus ir drg. V. Lepeškos gautus du nauju skaitytojus.

Vancouveriečiai puikiai pasirodė su parama Liaudies Balsui, bet su prenumeratų atnaujinimu ir naujų gavimu kiek silpnokai stovi.

Bendrai, su sausio 6 d. vajininkai išsisrikiavę sekančiai:

Vajininkai	Punkiai
Jakavičienė Z., Tor.,	**450**
Antanavičienė R., Tor.,	**441**
Taruškienė T., Verdun,	**388**
Juškevičaitė E., Montr.,	**208**
Brazdžius J., Sudbury,	**129**
Paul F., Hamilton,	126
Yvanauskienė N., Ham.,	102
Apšegienė A., Auburn,	84
Malinauskienė P., Chicg.,	72
Zala K., Windsor,	54
Marozienė O., Waterbury,	42
Berškis A., Timmins,	42
Džiaugys J., Montreal,	42
Klinga R., Toronto,	36
Maigis A., Toronto,	36
Galinaitis A., Toronto,	30
Lepeška V., Winnipeg,	30
Prankaitienė A., Brook.,	18
Meison S., Waterbury,	18
Daukantas A., Toronto,	12
Blazonis J., Lowell	12
Užkuraitis J., Windsor,	12
Kazokas F., Lethbridge,	12
Gutauskas P., Toronto,	12
Bepirštis P., Kapuskasing,	12
Chepukaitis J., N. West.,	12
Bunkus V., Brooklyn,	12
Šimukauskas A., P. Alb.,	12
Grinkus A., Vancouver,	12

Keletas kitų vajininkų turi po kiek mažiau punktų.

Aukų rinkime laike pastaros savaitės geriausiai pasirodė drg. P. Mathus, Blairmore, Alta.; P. Ceskauskienė, Sudbury, Ont.; R. Antanavičienė, Toronto, ir keletas kitų vajininkų.

Su sausio 6 d. gauti vajaus daviniai mūsų vajininkus išrikiavo sekančiai:

Sasnauskienė J., Gerl.,	**$38.10**
Jakavičienė Z., Toron.,	**30.50**
Mathus P., Blairmore,	**25.96**
Repšienė F., Rodney,	18.00
Antanavičienė R., Tor.,	16.50
Yvanauskienė N., Hm.	16.30
Šimukauskas A., P. Al.,	13.25
Bliumas J., Hearst,	10.50
Ceskauskienė P., Sudb.,	10.00
Marcenk S., Natal,	9.30
Chepukaitis J., N. W.,	9.00
Žukauskas B., Glasg.,	8.00
Taruškienė T., Verdun,	7.75
Cirkus J., Edmonton,	6.50
Kaulakis P., Saskat.,	5.25
Bepirštis P., Kapusk.,	4.00
Galinaitis A., Toronto,	4.00
Zala K., Windsor,	3.00
Prankaitis A., Brook.,	3.00
Kazokas F., Lethbridge,	3.00

Keletas kitų vajininkų yra prisiuntę po kiek mažiau.

Jei ligi šiai dienai gautos aukos skaityti mūsų darbymetės puse rezultatų, tai vajus bus pasekmingas. Esamu laiku daugiausia domės kreipiama, kaip pasirodys mūsų didmiestis Montrealas. Ten yra rengiamas koncertas su labai puikia programa.

Į išsiuntinėtus kelis šimtus laiškų vajaus reikalu, Liaudies Balso skaitytojai ir rėmėjai gražiai atsiliepia. Jų laiškai ir aukos tvirtinančiai sako, kad Liaudies Balso išlaikymas ir tvirtinimas yra užtikrintas sekantiems metams.

Administracija

SDKLSPD Centro Pildomojo Komiteto Kontrolės Raportas

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Sav. Pašalp. Draugijos Centro Pildomojo Komiteto Kontrolės finansinis raportas už spalio, lapkričio ir gruodžio mėnesius, 1946 metų.

Trijų Mėnesių Pajamos

Per tris mėnesius, spalio, lapkričio ir gruodį, pajamų pagal fondus buvo:

Pašalpos fond.	$863.84
Pomirtinės fond.	199.93
Atsargos fond.	192.15
Viso	$1,255.92

Trijų Mėnesių Išlaidos

Per tuos pačius tris mėnesius, išlaidų-išmokėjimų pagal fondus buvo:

Pašalpos fond.	$994.50
Pomirtinės fond.	2.40
Atsargos fond.	2.15
Viso	$999.05

Saugokit Sveikatą

Rašo Dr. J. F. Borisas

Gimnastikai

Tarpe daug įvairių aparatų, kurie randasi gimnastikų įstaigose, iš savo ilgo patyrimo praktiškai ant savęs patyriau, kad dėl žmogaus kūno nėra geresnio išsimankštymo, kaip pajodinėjimas, nors ant mekaniško arkliuko, kuris yra valdomas elektra taip, kada atsisėdi ant balno ir paspaudi guziką, judantis mekaniškas arklys sujudina visą žmogaus kūną. Maž daug toks pats pasidaro efektas, kaip ir pajodinėjimas ant gyvo arklio, kuris išjudina įvairias kūno dalis, ypatingai jaknas ir vidurius.

Kuomet jaknas ir vidurius gerai išmankštini, tai tada pasidaro žmogaus kūne geresnė cirkuliacija, geresnis perdirbimas maisto ir tada pranyksta vidurių užkietėjimas.

Ūkininkai, kurie turi arklius, turėtų pajodinėti apt jų dėl savo sveikatos. New Yorko ir kitų didmiesčių piliečiai gali pasisamdyti arklius ir pajodinėt parkuose, kaip kad daroma Central Parke New Yorke. Mums reikalinga žinoti šį faktą, kad žmogaus gyvybė daugiausiai priklauso nuo jaknų ir jaknų darbų.

Aišku, kad namuose negalima turėti įrengta mekaniską arklį. Tiesa, yra tokių žmonių, kurie galėtų labai lengvai tą padaryti, ypatingai tie, kurie turi savo namus ir išgali su finansais.

Per daug metų vartojama Epson Salt (magnesium) sulfate) sykį į savaitę, idant pilnai išvalius vidurius. Iš daugelio patyrimų mums žinoma, kad Epson salt yra efektinga tik 42 nuošimčių dėl išvalymo vidurių. Kiaušinio trynys 71 nuošimtį. Taipgi kiaušinio trynys nė nesilpnina žmogaus, kaip kad Epson salt. Gerai kiaušinio trynys su sviestu suplakti, pridedant biskį pieno ir tada gert anksti ryte prieš valgį arba einant gulti.

Paaugo-Nupuolė

Laikotarpyje minimų trijų mėnesių, iždas pagal fondus paaugo-nupuolė sekančiai:

Pašalp. f. nupuolė	$130.66
Pomirt. f. paaugo	197.53
Atsargos f. paaugo	190.00
Viso paaugo	$256.87

Buvo

Su pirma spalio iždė pagal fondus buvo:

Pašalpos fond.	$5,316.50
Pomirtinės fond.	1,056.62
Atsargos fond.	1,234.30
Viso	$7,607.42

Balansas

Su gruodžio 31 diena, pagal fondus randasi:

Pašalpos fond.	$5,185.84
Pomirtinės fond.	1,254.15
Atsargos fond.	1,424.30
Viso	$7,864.29

Draugijos Kapitalas

Bendrai Draugijos kapitalo randasi:

Pagal fondus	$ 7,864.29
Karo bonų	10,987.50
Certifikatų	80.00
Dr-jos kapitalo	$18,931.79
Kaucijos	450.00
Bendrai	$19,381.79

Kontrolės Komisija:
K. Narusevičius
(už) P. Karpus
(už) K. Kevėža

MONTREALO ŽINIOS

Liaudies Balso Vajus

Nežiūrint švenčių, Liaudies Balso vajininkai darbuojasi visomis savo jėgomis. Nors jie pasirodė daug vėliau ir dar atsilikę nuo torontiečių, bet galima tikėtis, kad prieš užbaigiant vajų, sutelkę visas savo spėkas, dar pasidarbuos ir išeis į pirmutines vajininkų eiles.

Kaip jau matyti iš pranešimų Liaudies Balse, drg. Taruškienė, verdunietė, jau pradeda lenktiniuotis su geriausiomis Toronto vajininkėmis drg. Antanavičiene ir Jakavičiene. Taipgi pradeda pasirodyti ir kiti Montrealo vajininkai: drg. E. Juškevičaitė, Džiaugys, Gurklys, Juraitienė, Morkevičius, Joneliunas, Doveika, Trečiokienė, Karalevičienė ir Petronis. Kai kurių iš tų draugų vardų neteks matyti tarpe vajininkų, nes jie savo prenumeratas atiduoda kitiems vajininkams, bet jų darbai pasiliks atmintyje tarpe montrealiečių draugų.

Apsivedė Paulauskas Juozas

Gruodžio 21 d. apsivedė jauna lietuvių kanadiečių pora: Juozas Paulauskas su Pagirskaite iš Tetreaultvill parko. Vestuvių vaišės įvyko Vytauto kliube.

Susižiedavo Dvi Poros

Laike Kalėdų švenčių susižiedavo Mikoliūnas Jonas su francūzų tautos merguna Jean Mance Sn. Laurent. J. Mikoliūnas yra progresyvių tėvų Mikoliūnų jaunesnysis sūnus. Vestuvės įvyks vasarą.

Taipgi susižiedavo lietuvių mėgiamo muzikanto ir dainininko sesuo Jasiūnaitė Annie su Petru Mališausku. Vestuvės įvyks gegužės mėnesį.

Ligoniai

Jau pora savaičių kai sirgineja drg. Juškevičius Jonas, geras lietuvių progresyvių draugijų narys ir rėmėjas, Sofijos Juškevičaitės tėvas. Ligonis randasi namie.

Serga Plaušinis Alekas. Apsirgo gruodžio 20 d. Ligonis randasi namie.

Susižeidė koją bėžiliaužiodamas nuo kalno ant slidžių (skis) Vilijos choro narys Petras Jonušis.

Traukia Teisman Miesto Valdžią ir Policiją

Omer Lupien, Jehovininkų kunigas, areštuotas 50 kartų už dalinimą lapelių be miesto leidimo, patraukė į Aukščiausią (Superior) teismą Montrealo miesto valdžią, policijos viršininką ir Rekorders teismą, reikalaudamas atlyginti už padarytą žalą $15.000. Taipgi jis reikalauja, kad teismas jį pripažintų esant teisėtu kunigu ir kad lapelių dalinimas ir knygų pardavinėjimas yra jų religijos būtinas veiksmas ir kad policija nustotų juos persekiojus.

Jis sako, kad jis yra katalikų kunigas ir evangelijos misijonierius, sekąs Kristaus pėdomis. Jis vykdąs sulig savo išgalės Jehovos prisakymus, sulig Biblijos nurodymų. Pardavinėjant knygas ar dalinant lapelius niekas neverčia juos per prievartą skaityti ir iš to pelno nedaro.

Jis nurodo, kad areštai Jehovininkų išeina prieš Kvebeko įstatymus. Sulig Kvebeko įstatymų **kiekvienas pilietis turi laisvę religijos, žodžio ir spaudos.** Jehovininkų areštai laužo **Religijos laisvės** įstatymą.

Kasdien yra areštuojama Jehovininkai, nežiūrint švenčių. Per Kalėdų šventes suareštuotieji buvo paleisti tik po $25.00 užstato, kaipo atsižvelgiant į švenčių dieną, bet po švenčių vėl pakėlė iki $200 kaucijos už kiekvieną.

Už bandymą nufotografuoti vieną jauną Jehovininką Kvebeko mieste tą reporterį buvo suareštavę, bet vėliau paleido. Būk tai teisėjas nepavelina fotografuoti Jehovininkų teismo rūmuose.

E. Lenkaičio Nuotikiai su Banditu

Gruodžio 30 d., po dvyliktos valandos nakties, vienas jaunas banditas įėjęs į kavinę ant Bleury St. ir atstatęs revolverį pareikalavo iš kasininko atiduoti pinigus, bet pamatęs daug žmonių, išsigando ir ėmė bėgti. Žmonės ėmė vytis ir pakėlė triukšmą, ką pastebėjo netoliese buvęs lietuvis policmonas E. Lenkaitis (K. Adomonienės brolis). Banditas pastėmęs taksi norėjo pabėgti. Lenkaitis taipgi pasiėmęs automobilį jį vijosi.

Banditas, matydamas, kad nepavyks pabėgti, išlipęs ant Dorchester St. iš už taksio šovė į Lenkaitį, kuris šovė jam atgal ir pataikė į dešinę koją. Atvažiavus policijos radio-auto, banditas pasidavė. Pas jį rastas revolveris ir 37 šoviniai.

Nuteisė Moterį-Unijos Vadą

Montrealo teismas nuteisė moterį-unijos vadą M. Parent 30 dienų kalėjimo. Ji vadovavo tekstilės darbininkų streikui Valleyfield. Teismas būk tai rado ją kalta bandant papirkti tris jaunuolius, pasiūlant po $20, laike teismo kito tos unijos vado Rawley, ydant tie neliūdytų prieš Rawley.

Porą savaičių atgal buvo nuteistas Rawley 6 mėnesiams kalėjimo. Jis rastas kaltu už sukeltas riaušes laike streiko. Dabar kitas unijos vadas-moteris apkaltinta. Greitu laikus bus teisiamas ir trečias unijos vadas — Baucage už tą patį streiką.

Prieš išduodant sprendimą, teisėjas pasiteisindamas pasakė, kad juos teisia ne už tai, kad jie yra unijų vadai, bet už kitus kokius tai kaltinimus. Bet iš tikrųjų atrodo, kad yra taip, kaip nuteistas Rawley pasakė, kad, "tai yra sąmokslas Duplesio ir tekstilės prezidento Gordon prieš darbininkus".

Montrealo Teismų Raportas

Montrealo teismų rekordai parodo, kad Montreale per 1946 metus buvo 10,440 bylų. Palyginus su 1945 metais, bylų skaičius mažesnis ant 2 500 už 1945 metus, bet perčitų metų bylos daug didesnės. Per 1946 metus buvo sprendžiama 7 žmogžudystės bylos, dviejų banditų terorizavusių miestą per kelius mėnesius "Ti-Mine" ir "Ti-Luis" byla, ir Fred Rose, kaltinamo šnipinėjime.

Nuteistas iki gyvos galvos Luis Berkovich, gembleris, už nužudymą kito gemblerio Hary Davis. Plėšikai "Ti-Mine" ir "Ti-Luis" nuteisti iki gyvos galvos. Edsel Haris už nužudymą savo merginos buvo pakartas. Kiti žmogžudžiai gavo kalėjimo po 10 metų ir daugiau. Tik vienas išteisintas, Midenko, neradus užtektinai įrodymų.

Sugautas Auto Vagių Gaujos Vadas

Mėnesį laiko policija ieškojo auto vagių gaujos vado, bet galų gale jį surado. Kalėdų vakare suareštavo Hamiltone savo namuose J. Cassey, kurį policija numatė esant tos vagių gaujos vadu.

Ta vagių gauja, sulig Hamiltono policijos pranešimo, yra pavogus 170 auto. Kai kurie automobiliai surasti Montreale.

Padarius tyrinėjimą, Montrealo policija suranda, kad kai kurie iš tų pavogtų automobilių yra parduoti taksių vairuotojams, bet didžiuma yra išardyti ir parduoti atskiromis dalimis.

Trys Mirė Nuo Gaisro

Po Kalėdų švenčių, tos savaitės pabaigoj mirė trys asmenys nuo gaisro. Du seniukai, gyvenę Notre Dame De Grace, kilus gaisrui, užtroško nuo dūmų nespėję išlėgti į lauką, savo namų koridoriuje ir vienas vyras rastas sudegęs savo lovoje. Yra manoma, kad vyras atsigulė su degančiu papirosu rankoje ir užmigo. Nuo papirosо užsidegė lova ir pats sudegė.

J. N.

Liaudies Balso Koncertas Jau Čia

MONTREAL. — Metinis Liaudies Balso koncertas jau čia pat. Jau nepilnos trys savaitės iki jo.

Koncerto priruošėjai rūpestingai mobilizuoja menines jėgas, kad atsilankiusieji būtų pilnai patenkinti. Aš tikiu, jie neįšs apvilti, nes, kiek teko sužinoti, tai turėsime gana gerų kavalkų: apart svečio dainininko iš **Jungtinių Valstijų — drg. Stasio Kuzmicko**, taipgi bus eilė mūsų menininkų, Vilijos choras, ne tik lietuviams, bet ir tarptautiniai gerai žinomas Ukrainų stygų orkestras, ir t.t.

Kad suteikus materialę ir moralę paramą vieninteliam Kanados lietuvių laikraščiui, mūsų visų pareiga dalyvauti. Be to, atsilankiusieji turės progos susitikti savo pažįstamus, pasigrožėti gražiu koncertu.

Koncertas ruošiamas sausio mėn. 26 dieną.

Reporteris

Banditai Sudegino V. Ramanausko Dukters Trobėsius

Torontietis V. Ramanauskas gavo laišką iš Lietuvos nuo savo dukters A. Adomaitytės, gyvenančios Pilviškių valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje. Albina savo laiške tarp kita ko rašo:

"Tėveli, jūs nejsivaizduosite, kokioj blogoj padėtyj gyvenu. Viena minute nusigyvenau nuo visko, kaip daugelis kitų. . . netekau namų, gyvulių ir bendrai viso turto. Esu visų apleista, niekam nereikalinga. Jau neturiu vilties, nei noro gyventi.

"Dėl ko šitaip įvko, šį kartą nerašysiu. Parašysiu kada vėliau, o gal Dievas leis kada nors susitikti ir gyvu žodžiu pasikalbėti, bet nežinau. . . jeigu nepateksiu į tų banditų nagus. . . Bet jeigu pateksiu, tai mes jau nepasimatysime niekada. Bet reikia dar bent kiek turėti vilties, gal neilgai. . . gal tarybų valdžia išnaikins tuos banditus ir tada galėsime gyventi sau ramiai.

"Kaip skaudu pagalvoti apie savo tokį žiaurų, negailestingą likimą".

Kadangi adresas užrašytas rusų raidėmis, tai jis užtruko ilgiau, iki jis pasiekė V. Ramanauską, bet iš jo galima spręsti, kad Lietuvoje dar pasitaiko fašistinių banditų užpuolimų ant nekaltų žmonių.

Sudeginimas viso turto, žudymas gyventojų rodo, kokių baisių metodų griebiasi smetonaciai, norėdami sutrukdyti naujos santvarkos progresą.

Lankėsi Toronte Draugai Minėtai

TORONTO. — Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga lankėsi Toronte draugai Minėtai su dukteria, Anny.

Jų jaunesnioji dukrelė Stefanija vedusi su Dr. P. Morkiu ir gyvena Toronte.

Laike buvimo Toronte aplankė visą eilę pažįstamų, dalyvavo ant metinio Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos parengimo, kuris įvyko Labor Lyceum, gruodžio 31, naujų metų išvakarėse.

Reporteris

STASYS KLUSAS VĖL LIGONINĖJ

TORONTO. — Stasys Klusas, kuris kiek laiko atgal gulėjo General ligoninėj, bet paskui buvo išvykęs pas brolį į Sault Ste. Marie, vėl atsigulė į Geseral ligoninę, Toronte. Jis randasi 223 kambary.

Draugai ir draugės raginami atlankyti jį ir tuomi palengvinti pergyventi nuobodų laiką.

Reporteris

SUSIRGO DRAUGAS F. LAPINSKAS

HAMILTON. — Teko sužinoti, kad sunkiai susirgo Frenkis Lapinskas. Jau trys savaitės, kaip guli militarinėj ligoninėj, ant Gage Ave., N. Hamilton.

Draugas Lapinskas priklauso prie Sūnų ir Dukterų Draugijos ir yra draugiškas žmogus.

Linkiu draugui greitai pasveikti. Kuriems laikas leidžia, aplankykit jį.

F. Paul

AUKOS LIETUVOS ŽMONIŲ PARAMAI

Praeitos savaitės bėgyje aptūrėjome daugiau aukų dėl Dotnuvos Žemės Ūkio Akademijos.

Montrealo Demokratinį Lietuvių Komitetas per drg. M. Gudą, prisiuntė $100 surinktų aukų.

P. F. Bendžaičiai, Ville Lasalle, Que., per Liaudies Balsą prisiuntė $5.00.

W. Mazetis, Darthmouth, N. S., nuo savęs prisiuntė auką $10.00.

Už aukas ir pasidarbavimą tariu visiems širdingą ačiū.

J. Barčas,
KLNK Sekretorius,
230 Dovercourt Rd.,
Toronto 3; Ont.

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947
Advokatas
J. M. Rosenfeldas
Kalba Lietuviškai
Atlieku visus teismų patarnavimus, darau palikimo testamentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.
20 St. James St E. Kamb 26
MONTREAL, QUE.

J. H. BENOIT
Graborius – Funeral Director
Nuliūdimo Valandoj — Atsitikime Mirties
Duoda Geriausį ir prieinamiausį Laidotuvių Patarnavimą
Tel.: AMherst 0694
2102 Fullum St. Montreal
Netoli Ontario St. E.

Jei Jums Reikalingas Elektrinis Darbas, Šaukite
Virball Electric, Reg'd
Lietuvis Elektros Kontraktorius
Darbas Garantuotas — Greitas Patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrikinius reikmenis
Savininkas: Stasys Virbalas, Tel. DO. 3655
816 Jean Talon, W. Montreal

ADAMS MACHINE & TOOL WORKS
Darom Naujus ir Taisom Senus Visokius Namų Reikmenis: Įrankius, Skalbimo Mašinas, Pečius, Šaldytuvus, Prosus ir Kt.
Savininkai: J. ADOMONIS ir V. KIELA
724 MARIN AVE., MONTREAL
(Netoli St. James ir Atwater kampo)
Tel.: WI. 1331; Vakarais ir Sekmadieniais YO. 8028

Tel: Ofiso CH. 5020 Namų — AM 9824
Valandos: 2 — 5 p.p., 7 — 9 v.v. Ir sulig susitarimo
Dr. E. Andrukaitis
LIETUVIS GYDYTOJAS
Buvęs Kanados Karo Laivyno Chirurgas
2540 SHERBROOKE EAST — MONTREAL, QUE.
(Ant Frontenac Kampo)

Parduodam Namus
PARŪPINAM UGNIES, VAGYSTĖS, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t. t. APDRAUDĄ
PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNUS, GROSERNES, MĖSINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS
Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Taipgi
Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus, Pastatytus 5-10 Metų Atgal
Rašykite telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai
Mes esame properčių ekspertai
REED'S RENTING SERVICE REG'D
4834 VERDUN AVE., VERDUN
Tel. YOrk 5558; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: YOrk 4449
Mr. R. Bennett, Manager.

Ambrose Valet Service
VALOM, PROSINAM IR UŽAUDŽIAM PRADEGINTUS IR SUPLĖŠYTUS DRABUŽIUS
S. Ambrazevičius
5971 BANNANTYN AVE., VERDUN, QUE.
Tel.: YOrk 9060

Tel.: BElairs 2200.
Valandos: 4—5 po piet, 7—9 vak. ir sulig susitarimo, išskiriant šeštadienius ir sekmadienius.
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turiu savo ligoninę, egzeminuoju ir gydau įvairias ligas. Daryu visokias operacijas ir peršvietimus (X - Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D nariams papigintas kainas.
4351 ESPLANADE AVE., MONTREAL, QUE.

Tel. LA. 4441
Dr. H. Rosenfeld'as
Oficialus MLSDPD ir DLKVNPD Gydytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2—4 v. p. p., 7—8 v. v. ir susitarus
4539 PARK AVE.
Montreal, Que.

Nusipirkite Sau Namus
VERDUNE, N. D. G., AR MONTREALE
Parduodame Visokios Rūšies Namus (duplex, 2-jų flatų, 3-jų flatų, 4-rių flatų ir t. t.)
— Arba —
Jei norite parduoti savo namus, mes už jus parduosime. Paveskite mums jūsų pardavimo problemas.
— Mes Taipgi Parduodame —
Visokios rūšies biznius, kaip: grosernes su alum, hotelius, restaurantus, saldainių ir cigarų krautuves ir tt.
Verdun Realties Co., Inc.
4845 Verdun Ave., Verdun. Tel. YOrk 3264
Victor L. Trudeau, Manager.
Matykite mūsų atstovą: William Senkus, 785 — 3rd Ave., Verdun. YOrk 0288

VICTORIA
CLEANERS & DYERS CO.
Valome ir dažome vyriškus ir moteriškus drabužius. Pageriname (Drax) reinkautus. Taipgi valome kitus namų reikmenis, kaip: langatieses (curtains), antklodes ir taip toliau, išskiriant skalbinius.
Paimame iš namų ir pristatome atgal. Pagerintas aptarnavimas. Klauskite informacijų.
Savininkai:
J. Matubaitis, A. Majauskas ir G. Kriaučeliūnas
Tel. WEllington 4277
2830 ALLARD ST., Wille Emard, MONTREAL

Dr. Roman Pniewski
Daugelį Metų Praktikavęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje
Specialistas Venerinių Ligų ir Akušerijos
3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL
Valandos Nuo 8 Iki 9 Vai Po Pietų

Atvira Dieną ir Naktį
LIETUVIŠKA PIRTIS
Vienintelė tos rūšies Montreale
Akmeninio Apšildymo Sistema
Moterų Dienos: Antradieniais nuo 2 P. M. iki 12 P. M.
3963 COLONIAL Ave.
Tel. PL. 0094

Darbo Žmonės Neteko Savo Kontrolieriaus

TORONTO. — Sausio pirmą dieną įvykusiuose miesto valdybos rinkimuose darbo žmonės gavo nemažą smūgį — neišrinko savo kontrolieriaus Stewarto Smitho. Jis išėjo penktoj vietoj, nors gavo 42,160 balsus.

Stewartas Smithas, kaip pažangus ir darbininkų judėjimo veikėjas, buvo skaitomas Toronto miesto darbo žmonių gynėjas. Jo kandidadatūrą palaikė unijų taryba ir visos darbo žmonių organizacijos. Jis atliko daug gera dėl unijistų, dėl darbo žmonių aplamai, ir dėl mažų biznierių. Net oponentai turėjo pripažinti, kad jis yra labai gabus žmogus ir geras kontrolierius. Daily Star palaikė jo kandidatūrą. Bet kiti kandidatai surinko daugiau balsų ir jis liko neišrinktas.

Darbo žmonės neteko ir vieno aldermano. Tai D. Fergusono, kuris pereitais metais buvo išrinktas 6 warde. Jis yra jūrininkų unijos vadas ir gabus visuomenininkas. Sims ir Freed, tačiau, išėjo pirmose vietose.

Į apšvietos tarybą išrinkti net keturi pažangūs atstovai: Mrs. Morton, Edna Blois Ryerson, John Boyd ir Mrs. H. Wigdor.

Apart pažangiečių, buvo keletas unijistų, bet nei vieno neišrinko.

Aplamai kalbant, darbo žmonės nustojo vieno kontrolieriaus ir vieno aldermano. Į apšvietos tarybą išrinko keturius atstovus, dviem daugiau.

Atrodo, kad reakcioniečiams pavyko sumobilizuoti daugiau savo pasekėjų su bauginimais, kad "komunistai" rengiasi paimti galią Toronte.

Torontiečiai, tačiau, mažai pritarė "raudono baubo" kėlėjams. M. A. Sanderson, atkakliausias socialistų ir komunistų priešas, kandidatuodamas ant antikomunistinio tikieto, surinko tik 26,136 balsus, kai mažiausiai gavęs iš išrinktųjų kontrolierių gavo 49,680 balsų.

Didžiausiu pergalėtojum išėjo majoras R. H. Saunders. Jis gavo 92,762 balsus, kai jo oponentai visai nedaug. Frank O'Hearn, svarbiausias Saunderso oponentas, gavo tik 9,477 balsus. Trockistų kandidatas į majorus M. Dowson surinko vos 3,180 balsų.

Balsuotojai 51,340 balsų prieš 48,376 balsus atmetė sumanymą, kad miesto valdybos rinkimai būtų kas dveji metai. Tačiau didžiuma balsų užgirti Civic Square ir Regent Park Housing projektai.

Kas liečia likerio barus, miestas nebalsavo, nes teismas išnešė sprendimą, kad Torontas neturi teisės tokius balsavimus turėti. Tai esąs provincialis reikalas. Tik tokie miestai, kurie neturi 50,000 gyventojų, gali nubalsuoti neleisti likerio barus, jeigu jie nenori.

Torontietis

Draugiškoj Sueigoj Parėmė Svetainę

TORONTO. — Gruodžio 29 dieną buvo draugiška sueiga pas draugus Račius. Svečiai buvo gražiai priimti ir pavaišinti.

Gerai įsismaginus, kilo sumanymas, kad reikia lietuvių svetainę paremti. Kreipiamės pas šeimininką, kad pavelytų. Jis sako: "Kad norite, tai ir kalbėkite, o aš rūpinuos, kad svečiam nieko netrūktų."

Gavus pavelyjimą, keli draugai tarė po žodį kitą, aiškindami lietuvių svetainės reikšmę Toronto lietuviams. Namo gaspadorius V. Ramanauskas paaiškino, kad namo išlaikymas žiemos metu yra sunkus be aukų. Visi gerai suprato ir atsilicpė su aukomis. Aukojo sekančiai:

Po $2.00 — Karvelis P., Račiai, M. ir A. Guobai, Du Draugai.

Po $1.00 — Draugas, Antanavičiai, Rukai, Poškus, Karvelis, Lapata, Ch. Morkūnas, Ramanauskai, Laurusevičiai, Žilinskas.

Viso buvo suaukota $18.00. Labai didelis ačiū už tokį įvertinimą namo, be kurio kultūrinis darbas būtų neįmanomas.

Taipgi reikia pridėti, kad draugai Repšiai, kurie gyvena gana toli nuo Toronto, dažnai prisiunčia aukų dėl namo palaikymo.

Draugas J. Karvelis, nors ir ne narys, paaukojo dėl namo $2.00. O jeigu namas bus didinamas, tai aukosiąs ir daugiau.

Visiems rėmėjams didelis ačiū.

Pastaba: Kiek laiko atgal, skelbiant aukas, buvo paskelbta, kad G. Račkauskas aukojo 50 centų, o turėjo būti $1.00. Už klaidą atsiprašome.

Komisija

Paieškojimas

Paieškau savo pusbrolio ir pussesers, Juozo Rimavičiaus, ir Valerijos ir Onos. Onos vyras yra miręs ir paeina iš Suvalkų, Buozių kalmo. Girdėjau, kad gyvena Kanadoje. Prašau atsišaukti arba jeigu kas žinot, pranešti. Rašykit: Mr. John Buchas, 9 Benton St., Hartford 6, Conn., USA.

Apsidrauskite Ligoj ir Nelaimėj
Stokit į
Šimų ir Dukterų Kanados Lietuvių
Savitarpinės Pašalpos Draugiją
Centro Pildomasis Komitetas:
J. Barčas, pirm.
J. Kevėža, sekr.
P. Karpus, ižd.
11-A Delaware Ave., Toronto, Ont.

VISŲ MONTREALO LIETUVIŲ ŽINIAI

METINIS LIAUDIES BALSO

KONCERTAS

MONTREALE ĮVYKS

Sekmadienį, Sausio 26

Public Assistance Salėj

458 LEGAUCHETIERE ST. EAST

(Netoli St. Denis, tarp St. Catherine ir Graig)

BUS PUIKI PROGRAMA

Dainuos Žymus Amerikietis Dainininkas, Baritonas

Stasys Kuzmickas

Taipgi Dainuos Radio Dainininkės

Janina ir Birutė Juraitytės

Prie to, programoje dalyvaus garsusis UKRAINŲ ORKESTRAS, lietuvių VILIJOS CHORAS, solistė NASTUTĖ KISIELIENĖ ir kiti menininkai.

Stasys Kuzmickas

Liaudies Balso Koncertai Visuomet Atsižymėjo Savo Puikia Programa, Taip Lygiai ir Šimet Bus Graži ir Įdomi.

KVIEČIAME MONTREALO IR APYLINKĖS LIETUVIUS DALYVAUTI

Laisva Įžanga Pradžia 1:30 val. p. p.

RENGĖJAI

A. NOVIKOVAS - PRIBOJUS

PATAMSĖMIS

Apysaka iš Caristinės Rusijos Laikų

(Tęsinys)

Nespėjau aš dar užsiminti apie savo nustebimą, kad sutikau ją tokioje vietoje ir su vyrišku kostiumu, kai ji pati pradėjo aiškintis.

— Aš neabejoju, kad jūs draugas, — pradėjo ji bičiulišku tonu. — Todėl keliais žodžiais papasakosiu jums viską atvirai. . . Matote, kartu su kitais aš pasipriešinau. . . Įvyko peštynės. Iš vienos ir iš kitos pusės buvo užmuštų. Pakliuvau į kalėjimą. Vienutėje ilgai sėdėjau. . . Iki teismo. Grasino pasiųsti pas protėvius. Buvo sunku, nepakenčiamai sunku. . . Nusilpo siela. Dalykas nuėjo taip toli, kad norėjau nusižudyti. . . Paskui nutariau pabėgti. Suvaidinau pamišėlę. Ilgai netikėjo, tyrė, marino karceryje. Bet aš atkakliai laikiausi savo. . . Kai kada atrodydavo, kad aš iš tikro netenku proto. Pagaliau nuvedė į ligoninę. Planas pavyko. Palaukite. . . Och, kaip man sunku kalbėti. . . Krūtinėje kažkas trukdo. . . Dūstu. . .

Ji truputį atsikvėpė.

— Taip štai aš ir pasijutau laisvėje. Bet aš nežinojau, kur man dėtis: nei pinigų, nei patikimų pažįstamų. Galvojau, ką daryti? Pagaliau randu vieną pažįstamą, kuria galima pasitikėti. Moteris neturtinga ir su vaikais. Prisiglaudžiau pas ją. . . Victa labai pavojinga, tad ir bijok, kad vėl nepagautų. Nusikirpau plaukus. Apsivilkau vyrišku kostiumu. Pavirtau tikru paaugliu vaikinu. Po savaitės parūpino šiokį tokį pasiuką. . . Taip aš tris mėnesius ir gyvenau pas savo pažįstamą. . . Tuo laiku susirašiau su Jegoru. Jis gyvena Londone. Ar aš jums nesakiau apie jį?

— Tai — jūsų bičiulis, pas kurį važiuojate?

— Taip, taip. . . Prašo persikelti į Angliją. Bet pinigų prisiųsti negali: pats badauja. Patraukė mane ten. . . Draugė parūpino man truputį pinigų. Vienok keliui neužtenka. Nutariau važiuoti "patamsėmis". Tuo labiau, kad aš su vyrišku kostiumu. Gyvenime man visko teko pergyventi. . . Likimas neglostė mano galvutės. Todėl tokia kelionė manęs nebaugino. . . O nuotykius ir riziką aš mėgstu. Tokia jau prigimtis. Tiesa, aš ir nejsivaizdavau, kad bus taip baisu. . . Aš kažkaip. . . Vėl kažkas dusina mane. . . Kažkaip. . .

Natašos balsas staiga nutrūko. Kosėja sunkiai, ilgai. Paskui lyg kažkuo užspringsta.

— Uždekite šviesą, — vos ištaria.

Aš įžiebiau degtuką ir persigandau: iš jos burnos teka kraujas. . .

Keletą minučių Nataša krūpčioja, gargia, o po to kažkaip staiga nurimsta ir išsitiesia beveik be gyvybės žymių. . .

Aš sėdžiu šalia, nežinau, kaip pagelbėti jai. Nusikamavęs, aš pats greitai krentu ant anglių. Mane apima kažkoks sustingimas. Aš viską pamirštu. Ir staiga pašoku, kaip įgeltas: į ranką įkando žiurkė. Tikras užpuolimas. Visas mūsų maistas suėstas. Matomai, kraujo kvapo priviliotos, jos šokinėja per mus. Taip ir girdisi nervus draskantis cypavimas. Atrodo, kad štai štai, užtektų tik nustoti judintis, ir alkanos žiurkės užbaigs mūsų gyvenimą.

—o—

Kūrikas Petrovas, atnešęs mums valgio, pranešė, kad mes buvome uisukę į Kilį, kur pastovėjome trejetą valandų ir išvykome toliau.

Vadinasi, mes turėsime plaukti dar keturias paras, kol pasieksime Londoną.

Mūsų trumpalaikį džiaugsmą pakeičia graudus nusiminimas.

Garlaivio supimasis leidžia suvokti, kad mes vėl atvirose jūroje. Audra stiprėja. Girdisi kurtus jūros šniokštimas.

Tamsu. Baimindama s i s, kad mus nepastebėtų anglininkas, aš tik retais atsitikimais įžiebiu degtuką.

Stovėjimo metu aš truputį pasilsėjau. Tačiau Natašai pasidarė blogiau. Visą laiką guli ant plikų anglių. Valgyti atsisako.

— Degina, — skundžiasi ji. — Baisi kankynė! Krūtinėje tartum tirpytas švinas.

Aš paimu jos galvą ir guldau ant savo kelių.

Ji su kartėliu tęsia:

— Ech, draugė, apmaudu. Žūstu šioje prakaktoje duobėje. . . Norėtųsi kitaip mirti. . . Su nauda. . .

— Nenustokite vilties, — raminu aš. — Kaip nors pasieksime Londoną.

— O, jeigu tai pavyktų . . Kokia aš būčiau laiminga. . . O Jegoras kaip apsidžiaugtų. Bet aš neišlaikysiu. . .

— Jūs turite tėvus?

— Taip, tėvą. . . Motina mirė, kai sužinojo, kad jos sūnus sušaudė. . . Neištvėrė ji. . . Iš karto nugriuvo. O tėvas per keletą mėnesių paseno, sulinko. . . Vienas jis dabar. . . Aš negaliu jam padėti. . .

Nataša apsiverkė.

Aš nustojau klausinėti ir susimąsčiau.

Visi tie sunkumai ir nerimas buvo man žinomi.

Audra, nuolat stiprėdama, pasiekia aukščiausio įtempimo. Galingas staugimas per geležis prasiskverbia iki mūs.

Juntame, kaip ten, už borto, vyksta titaniška stichinių jėgų kova. Kartūs smūgiai į laivo bortus seka vienas po kito, ir tai tęsiasi be galo. Virsdamas nuo vieno borto ant kito, jis pradeda tirtėti, lyg gyva būtybė. Akies mirksniu nurimsta, tarsi apsimąstydamas, paskui staiga pašokęs, pašėlusiai trūkčiodamas, skrieja pirmyn.

Pradžioje aš šiaip taip laikiausi, stengdamasis palaikyti ir Natašą. Tačiau ilgai spirtis supimui mes nepajėgiame. Nuo stiprių smūgių mes išvirstame, stumdomės iš vienos vietos į kitą, daužomės į borto geležis. Anglys, anuot kūrikų "vaikšto". Dideli jų gabalai ridinėja paskui mus, tai užversdami štukšėlėmis, tai badydami mūsų kūnus aštriais kampais. Nė minutės pollsio. Skausmas nepakenčiamas, ypač, kai sutrenki į anglis apdegusį šoną.

Juntu, kad kiekvieną minutę Nataša gęsta. Pradeda nustoti atminties.

— Nestumdyk manęs. . . Man skauda. Taip, taip. . . Šitas planas netikęs. . . Mus pagaus. . .

Jos sąmonė grįžta vis retčiau ir rečiau. Toklomis minutėmis kartais klausiu ją:

— Bloga, Nataša?

— Kad greičiau baigtųsi. Dieve mano! . . . O, prakeikimas! . . .

Trofimovas atneša mums savo čiužinį. Bandau paguldyti ant jo ligonę, bet ji kas sekundę nusirita nuo čiužinio.

Prabėga para. . . Gal daugiau. Audra nenurimsta. Kūrikų žodžiais, bangos šokinėja per viršutinį denį, nutraukta viena šliupka; bijosi avarijos. . .

Nataša, lyg atsipeikėdama, skausmingai šaukia:

— Nenoriu, nenoriu! . . . Man baisu. . . Išneškite mane į viršų. . .

— Bet juk ten jūs pateksite kapitonui. Jis išduos. . .

Ji vėl pradeda kliedėti.

Prišliaužiame prie borto. Kurį laiką gulime vienoje vietoje greta viens kito. Staiga ji puola ant mano krūtinės. Jos rankos apkabina mano kaklą. Juntu jos karštą, trukčiojantį kvėpavimą.

— Mielas, mielas Jegorai. . . — šnibžda ji, bučiuodama mano veidą.

Svetimos mirštančios moters liguistos, nenatūralios glamonės nykioje mus priglaudusios duobės tamsoje, piktai stūgaujant stichijai, pripildė visą mano būtybę sunkiu lediniu siaubu. Aš stengiuosi ištrūkti iš jos glėbio. Bet ji nepaleidžia ir stipriau spaudžiasi prie manęs.

— Brangusis mano.

Bet čia man į pagalbą ateina audra, trūktelėjusi laivą su tokia jėga, kad aš akimirksniu atsirandu prie kito borto, ir aštrus anglies gabalas skaudžiai rėžiasi į mano apdegusį skruostą.

Paskutinį kartą Natašai grįžta samonė. Tarsi per sapną, girdžiu jos silpną balsą:

— Draugas. . . Dimitričiau. . .

Aš susigriebiu:

— Ką?

— Mirštu, — sako ji, lyg susitaikiusi su savo likimu.

Drebančiomis rankomis aš paskubomis įžiebiu degtuką ir žiūriu į Natašą.

Veidas žaizdotas, apdengtas anglių dulkėmis, nykus. Akyse ašaros. Žiūri liūdnai, su giliu beviltiškumu.

(Bus Daugiau)

Pranešimai

Montreal, Que.

Linksma Vakarienė

Rengia DPP Lietuvių Skyrius, šeštadienį, sausio-January 18 d., Point St. Charles lietuvių svetainėje, 01234 Charlevoix St.

Bus skanių vaišių, įvairių pasilinksminimų. Kviečiame skaitlingai dalyvauti.

Pradžia 8.15 val. vak.

Rengėjai

Domės:

Metinis Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos narių susirinkimas įvyks Vytauto Klubo svetainėje — 2161 St. Catherine St. E., sausio 12 d. (sekmadienį), 1 val. po piet.

Apart Dr-jos metinių raportų ir užtvirtinimo 1947 metams Dr-jos valdybos, bus svarstomi Konstitucijos pataisymo ir papildymo komisijos patiekti pasiūlymai dėl narių užtvirtinimo.

Valdyba

Metinis Susirinkimas

LLD 47 kuopos metinis susirinkimas įvyks penktadienį, sausio 10 d., 8 val. vakare, 2571 Ontario St. E.

Šis susirinkimas yra svarbus tuo, kad bus renkama kuopos valdyba 1947 metams. Taipgi bus ir visa eilė kitų reikalų aptarimui.

Prašome visus narius ir simpatikus atsilankyti.

Valdyba

Toronto, Ont.

Susirinkimas

LLD 162 kuopos metinis susirinkimas įvyks sausio 12 d., 2 val. po piet, lietuvių salėj, 160 Claremont St.

Visi nariai ir simpatikai kviečiami dalyvauti, nes bus svarbių reikalų aptarimui.

Bus išduoti metiniai raportai ir bus renkama nauja valdyba dėl 1947 metų.

Valdyba

Hamilton, Ont.

Metinis Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Draugijos 2-ros kuopos metinis susirinkimas įvyks sausio 12 dieną, antrą valandą po pietų, 187 Sherman St. N.

Susirinkimas bus svarbus, nes bus renkama valdyba.

Valdyba

Metinis Susirinkimas

LLD 113 kuopos metinis susirinkimas įvyks sausio 19 dieną, 2 val. p. p., "All Peoples" Church salėje, Sherman North.

Visi nariai kviečiami dalyvauti; bus valdybos rinkimai dėl šių metų ir daug svarbių pranešimų.

Valdyba

Courtland, Ont.

Metinis Susirinkimas

SDKLSPD 6-tos kuopos metinis susirinkimas įvyks 14 dieną sausio, antradienį, 7.30 val. vakare, Courtland Memorial Hall.

Visus narius ir nares kviečiame atsilankyti. Bus renkama šiems metams valdyba ir šiaip svarbūs reikalai aptarti. Prašome skaitlingai dalyvauti. Kuris neatsilankys į metinį susirinkimą, bus baudžiamas sulig nutarimo praeitame susirinkime.

Valdyba

Windsor, Ont.

Metinis Susirinkimas

Pranešame, kad Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos 10-tos kuopos metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, sausio 12 dieną, 11 val. ryto.

Prašome visus narius dalyvauti šiame susirinkime, nes apart kitų svarbių reikalų, bus renkama nauja kuopos valdyba.

Valdyba

KANADOS RUSŲ FEDERACIJA RENGIA

"Carnaval Russe"

SU ST. KOZAKEVIČIUM

Vadovaujant Ivanui Romanovui

SU 65 BALSŲ CHORU, VOLKOVO BALETU

Massey Hall -- Sausio 9

Rezervuotos vietos: $1.10, 90 c., 60 c. su taksais.

Tikietus Galima Gauti: Kino Teatre, Vestniko Redakcijoj — 497 Bathurst St., Ukrainų Salėj — 300 Bathurst St. ir 7 Brunswick Ave.

Pradžia 8.30 v. v.

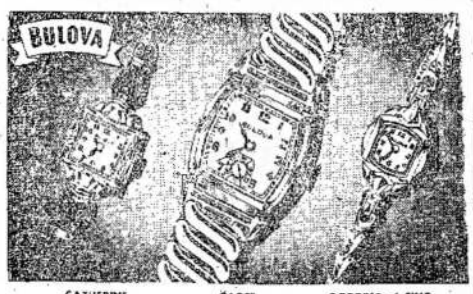

CATHERINE 17 jewels $37.50 | CADET 15 jewels $37.50 | GODDESS of TIME 17 jewels $37.50

Mason Credit Jewellers

520 QUEEN St. W. — Tel. WA. 1493 — TORONTO, Ont.

Winnipego ir Apylinkės Lietuvių Žinai!

Lietuvių Literatūros Draugijos 117 Kuopa ir Sūnų ir Dukterų Draugijos 7 Kuopa Rengia

METINĮ LIAUDIES BALSO

KONCERTĄ

Sekmadienį, Sausio 19

UKRAINŲ DARBININKŲ NAME (Pritcher ir McGregor)

Programą Pildys Lietuvių Jaunimas, Rusų ir Ukrainų Orkestrai

Kviečiame Visus Dalyvauti

Pradžia 8 Valandą Vakaro

L. B. Vajaus Komitetas

Ar "Lengva" Sugrįšti Išvietintam Asmeniui

Kaip pasirodo, tai išvietintam asmeniui sunku sugrįžti namo ir tokiame atsitikime, kada jis nori grįžti. Vilnies angliško skyriaus redakcijai priduotas latvio inžinieriaus laiškas puikiai tą įrodo. Kadangi laiškas įdomus, mes jį sulietuvinę žemiau talpiname ištisai. — Red.

Rašo Inž. Karl Rusmanis

Aš dabar esu 36 metų amžiaus. Esu latvis ir visą savo gyvenimą gyvenau Rygoje, kur mokinaus ir tapau inžinierium, specializuojančiu namų apšildymo ir vedinimo srityje. Mano gyvenimas buvo paprasto proto darbininko, ir aš atidaviau visą savo žinojimą ir gabumus savo darbui.

Iki karo aš dirbau savivaldybiniame namų truste, kur vėsiėmiau planavimu ir įrengimu įvairių šildymo ir vedinimo sistemų.

Tada atėjo birželio 22, 1941, kuomet hitlerinė Vokietija užpuolė mūsų kraštą, o liepos 1 dieną vokiški įsiveržėliai pasirodė Rygos gatvėse.

Savivaldybinis namų trustas, kur aš dirbau, nustojo egzistuoti, o mano žinojimas ir inžinieriškas patyrimas virto nebereikalingas. Aš buvau priverstas užsidirbti duoną pripuolamais darbais ir paprastu darbu.

Rugpiūčio mėnesį 1944 metais, Bangerskis ir Dankas, latviški vokiečių tarnai, paskelbė generalę mobilizaciją latvių. Rugpiūčio 25 dieną mane mobilizavo, nežiūrint to fakto, kad aš kenčiu nuo trumparegystės: mano regėjimas yra tiktai trečdalis normalaus regėjimo. Jie privertė mane apsivilkti militarine vokiečių uniforma ir pasiuntė į Vokietijos gilumą, į Salwederio miestą, kur buvau patalpintas parašiutininkų mokyklėj, ir pristatytas prižiūrėti arklius. Išbuvau Salwederyje iki kovo mėnesio 1945 metų, kada pribuvo tikrasis tvartininkas. Tuomet parašiutininkų mokykla buvo perkelta į Boekholdą, prie Olandų rubežiaus bet tuo metu britų armija buvo jau perėjusi Reino upę ir vokiečių kariuomenė toj srityj buvo "kišenėj". Mokykla buvo paleista, o mums pasakė žinotis. Su dideliu vargu ir nedateklium aš pradėjau kelionę į Rytus, kad susitikti su Raudonąja Armija. Pet nebuvo lemta man pasiekti tikslą. Gegužio 5 dieną mane sulaikė Hamburge britų militariniai patruliai ir kaip sverimšalį internavo tarptautinėj kempėj Karolina Strassėj. Po penkiolikos dienų kempės komendantas įsakė visiems Pabalčio žmonėms (latviams, estams ir lietuviams) susirinkti kempės aikštėje, kur jis pasakė, kad mes būsime perkelti į Funkturno kempę. Toj kempėj buvo surinkta 1,500 asmenų iš Pabalčio, įskaitant 60 latvių ir keletą šimtų rusų. Rusai buvo atskirti nuo mūsų dėl vienos ar kitos priežasties: buvo sudarytas getas dėl jų viduryje kempės.

Gyvenimas kempėj buvo labai monotoniškas. Nebuvo jokio darbo, išskyrus pripuolamą tarnystę virtuvėj ir kempėj, kur mes turėjome lupti bulves, plauti lėkštes, šluoti kempes ir valyti išeinamas. Šis monotoniškumas ir nebuvimas reguliaraus darbo laipsniškai sudemoralizavo žmones ir padarė juos nieko nepaisančiais. Pridėkit prie to šimtus įvairių gandų ir pranašemų iš "patikimų šaltinių" ir jums bus aišku, koks sumišimas ir nusiminimas viešpatavo tarp mūsų. Nežiūrint to, didelė didžiuma iš mūsų nekantriai troškome sugrįžti namo.

Bet visoki sunkumai buvo daromi, kad mes negalėtume realizuoti savo troškimo. Kuometį grupė iš 40 latvių pareiškė kempės komendantui, britų armijos majorui, kad mes norime vykti į Latviją, jis pasakė mums, kad mes prirengtume sąrašą ir kreiptumės pas "Latvijos atstovą" Hamburge dėl Latvijos pilietybę patvirtinančių dokumentų, po ko, sakė jis, mūsų prašymas bus apsvarstytas.

Vykdant majoro patarimą, aš, instruktuotas 39 savo kompatrijotų, nuvykau pamatyti "Latvijos atstovą". Įsivaizdinkit, kaip aš nustebau, kuomet tas "atstovas" pasirodė esąs tūlas Apmanas, savo laiku buvęs Latvijos konsulas Hamburge. Šis žmogus, turįs drąsos vadintis "latvių atstovu", laike karo vadovavo Hamburge fašistinei organizacijai "Latviesu Karaviru Paspalidziba", pagelbinei SS organizacijai. Kuomet šis hitlerininkas sužinojo mano vizito tikslą, tuojaus biauriai išniekino mane ir pradėjo šmeižti dabartinę Latvijos valdžią, ir pareiškė, kad jis išduoda Latvijos pilietybės dokumentus tiktai tiems latviams, kurie skaito save "neturį tėvynės ir atsisako grįžti į bolševikišką Latviją".

Taip tai aš sugrįžau į kempę su tuščiomis rankomis. Persvarstę padėtį, mes nutarėm tęsti pastangas ir reikalauti, kad pasiųstų į Latviją. Sekančią dieną dar kartą mes kreipiamės pas komendantą. Britų karininkas tiktai nusijuokė iš mūsų ir dar labiau pajuokiančiais žodžiais pakartojo "Latvijos konsulo" antisovietinius išmislus apie dabartinę Latviją. Po ilgų argumentų jis galų gale prižadėjo pranešti apie mūsų reikalavimą savo viršininkui.

Kiek laiko vėliau komendantas pranešė mums, kad mes galime vykt. Mus susodino į militarinius vežimus ir, lydint britų kareivių palydovams, apsiginklavusiems tommy šautuvais, pradėjome savo kelionę. Už apie 70 kilometrų nuo Hamburgo, miške, vežimai sustojo ir mums įsakė išlipti ir išsirikiuoti. Išlipus iš vežimų ir pradėjus rikiuotis, mes išsigandom pamatę kareivius su automatais, pasirengusius šaudyti. Mes pamanėm, kad jie šaudys mus. Verčiami kareivių ir šypsančio majoro, mūsų komendanto, mes išsirikiavome. Vis tebešypsodamas, majoras pareiškė:

"Jūs norit vykti namo į Latviją? Gerai, galite vykti. Jūs esate laisvi. . ."

Tuomet, atsisukęs į šypsančius kareivius, įsakė jiem lipti į mašinas ir jie visi nuvažiavo. Mes pasilikome miške, nustebinti ir nežiną, kur.

Po daugelio dienų, suvargę fiziniai ir moraliai, mes pasiekėm Luebecką, kur mes vėl buvome internuoti išvietintų asmenų kempėj.

Piktinanti scena miške prie Hamburgo, alkis ir nuovargis laike ilgos kelionės į Luebecką, o ypatingai nuolatinė propaganda, skleidžiama per tam tikrus "savo akim mačiusius liūdininkus" ir "pabėgusius iš baisių bolševikų kempių Latvijoj", negalėjo neturėti pasekmių.

Iš mūsų grupės iš 40 asmenų, tiktai 12 asmenų turėjo užtektinai jėgų, drąsos ir valios tęsti kovą. Taip, kovą už teisę grįžti į savo tėvynę. Antisovietinė propaganda tarp sovietinių piliečių tęsėsi ir Luebecko kempėj. Čia, britų militarinei administracijai pritariant ir tiesioginiai remiant, Latvijos, Estijos ir Lietuvos hitlerininkai ir kiti reakciniai elementai skleido visokius šmeižtus tarp sovietinių piliečių prieš Sovietų Sąjungą.

Po kiek laiko mūsų kempėj galų gale gavo leidimą iš Luebecko kempės administracijos vykti į sovietų okupacijos zoną. Iš rusų zonos, iš kempės dėl repatrijantų Rybnitsa mieste, mes buvome tuojaus pargabenti į tėvynę, Latviją.

Tokiu būdu, aš ir vėl Rygoj, savo numylėtoj gražioj Rygoj. Savivaldybės namų trustas, kur aš dirbau pirm karo, vėl veikia. Vedėjas ir visi seni mano draugai, gražiai manę pasitiko ir aš vėl užimu seną vietą. Kartu su savo žmona, artiste naujai atidarytame Muzikalės Komedijos Teatre Rygoj, užsidirbam užtektinai, kad pasidaryti vidutinišką gyvenimą. Mūsų maistas beveik toks, kaip pirm karo; mūsų jėgos leidžia mums įsigyti tam tikrą kiekį naujų drabužių ir kitų reikmenų. Ko daugiau galima tikėtis sunaikintoj pokarinėj Europoj?

Vyriausiu dalyku, tačiau, yra ne materialis šeimynos gerbūvis. Vyriausiu dalyku dėl manęs yra tas, kad aš vėl namie, savo tėvynėj, savo brangioj Latvij-j, kur aš esu apsuptas artimų draugų, tąjyi dirbu tą darbą, kuris man mielas.

Štai kodėl aš, inžinierius, proto darbininkas, kuris iškentėjau visokius vargus ir skriaudas laike vokiečių okupacijos ir tarnyko vokiečių armijoj, aš, kuris gyvenau kempėse dėl išvietintų asmenų ir turėjau daug kovoti už teisę sugrįžti į savo kraštą — štai kodėl aš norim, kad mano kompatrijotai, kurie randasi už Latvijos sienų, gindėtų mano reikalyma.

Muzikos Mylėtojų Atydai

Pagarsėjęs styginių orkestrų vadas nori apsigyventi kur nors Kanadoje. Turi su savim 25 rusų liaudies instrumentus nuo pikolos iki kontrabaso, dėl pilno orkestro. Gerai vartoja keturias kalbas: lietuvių, rusų, lenkų ir anglų. Rašykit:

Juozas Budrevičius,
6836 S. Racine Ave.,
Chicago 36, Ill. USA.

M. W. Kellermann
ADVOKATAS
371 Bay St., Toronto
Ofiso telef. WA. 5900
Rezidenc. — MO. 1232

M. Dushney
REAL ESTATE
Narys Toronto Real Estate Boardo
Parduodame gyvenamus namus, viešbučius, farmas, biznius ir kitokias nuosavybes. Parūpiname morgičius.
793 Queen St. W. Toronto, Ont.
Tel. WAverley 1257

JANUARY SALE
FUR COATS
REGULIARIAI IKI $225.00
Nupiginta išpardavimui $89.00
Išsimokėjimo sąlygos pagal W.P.T.B.
RELIABLE FUR CO.
568 Queen St. W., Toronto
WA. 9294 Atvira iki 9 v. v.

PRINCESS FASHION FURS
Designers and Creators of fine
FUR GARMENTS
Restyling and Repairs
Workmanship Guaranteed
MODERN COLD STORAGE PLANT ON THE PREMISES
506 QUEEN ST. W. AD. 8884 | 536 YONGE ST. KI. 3674

J. LUNSKY
AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pareina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 8924

KINO
(College St. Ties Manning)
VIENĄ SAVAITĘ — SAUSIO 6 — 11
Filmos iš Ukrainos
Trys Naujos Filmos iš Kievo — Vienoj Programoj
BUKOVINA — Jos Miestai ir Kaimai, Jos Žmonės ir Kultūra. Ukrainų Kalboj su Anglų Paaiškinimais.
KIEVO SPORTO PARADAS
Puikus Spektaklis — Ukrainų Kalba, Anglų Paaiškinimai
UKRAINOS DAINOS IR ŠOKIAI
Lošia Talentingi Artistai
Taipgi Margaret O'Brien, Edward G. Robinson
Filmoj "Our Vines Have Tender Grapes"
Durys atdaros 5.30 P.M. Rodymas Prasideda 6 P.M.
Matinee Šeštadienį 1 P.M.
Šią Savaitę iki Šeštadienio:
"FOUR HEARTS"
Nauja Sovietinė Komedija
Rusų Kalba — Angliški Paaiškinimai

Tel. AD. 1618 Šventadieniais: AD. 1618
The Victory Florist
Mūsų Specialybė:
Vestuvių bukietai, vainikai, dekoracijos ir gyvos gėlės
Savininkas A. Merker 576 Queen St. W., Toronto

Tel.: WA. 5370
Harry R. Ranks Company
GRABORIUS
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby
Laidotuvės net $55.00 pigiau
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO